Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

№ 151 (14.013).

1968 ИЮНЬ 30 ЯКШАНБА

Баҳоси 2 тийин.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

УРТОҚ ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТНИ ОКТЯБРЬ РЕВОЛЮЦИЯСИ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТУҒРИСИДА

Жаҳон коммунистик ҳаракатида кўп йиллар актив қатнашганлигини, тинчлик ва социализмни, Совет Иттифоқи билан Германия Демократик Республикаси халқлари ўртасидаги қардошларча дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлашдаги катта хизматларини эътиборга олиб, туғилганига етмиш беш йил тўлганлиги муносабати билан Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари, Германия Демократик Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси ўртоқ **Вальтер Ульбрихт Октябрь революцияси ордени** билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль. 1968 йил 28 июнь.

СОВЕТ—ВЕНГРИЯ МУЗОКАРАЛАРИ

28 июнда Кремлда Совет — Венгрия музокаралари бошланди.

Музокараларда Совет томонидан КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, РСФСР Министрлар Советининг Раиси Г. И. Воронов, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев ва бошқалар қатнашмоқдалар.

Музокараларда Венгрия томонидан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Янош Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси Ене Фок, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг секретари Дьердь Ацель ва бошқалар қатнашмоқдалар.

Музокаралар вақтида иккала делегация СССР ва Венгрия Халқ Республикасида социализм ва коммунизм қурилишининг бориши тўғрисида бир-бирларини хабардор қилдилар, ҳозирги халқаро аҳвол ҳамда халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг баъзи актуал масалалари тўғрисида фикрлашиб олдилар.

Музокаралар ўртоқларча, самимий вазиятда ва тўла якдиллик руҳида ўтди. (ТАСС).

ҚАРДОШЛАРЧА САМИМИЙ ВАЗИЯТДА

28 июнда Қабул маросимлари уйида Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегацияси номидан — Совет Иттифоқи партия ва давлат раҳбарлари шарафига ноунушта зиёфат берилди.

Зиёфатда Венгрия томонидан Венгрия Халқ Республикаси партия-ҳукумат делегациясининг бошлиғи, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари Янош Кадар, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси Ене Фок, Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг секретади Дьердь Ацель ва бошқалар ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. Н. Косигин, Н. В. Подгорний, В. В. Гришин, К. Ф. Катушев ва бошқа ўртоқлар ҳозир бўлдилар.

Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Венгрия Революцион ишчи-деҳқон ҳукуматининг раиси Ене Фок меҳмонларга мурожаат қилиб, нутқ сўзлади.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин жавоб нутқи сўзлади.

Ене Фок ва А. Н. Косигин ўртоқларнинг нутқлари катта эътибор билан тингланиб, қарсаклар билан кутиб олинди.

Ноунушта қардошларча, самимий вазиятда ўтди. (ТАСС).

Венгрия партия-ҳукумат делегацияси ВОЛГОГРАДГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССРда расмий дўстона визит билан меҳмон бўлиб турган Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Янош Кадар бошчилигидаги Венгрия Халқ Республикасининг партия-ҳукумат делегацияси 29 июнда Москвадан Волгоградга жўнаб кетди. (ТАСС).

Беш йиллик вахтасида

САМАРҚАНД области. Пастдарғом районидаги «Улус» совхозининг ғаллакорлари ўримйиғимни муваффақиятли ўтказмоқдалар. Илғор механизаторлар ҳар гектар ердан 15-20 центнердан дон ўриб-янчмоқдалар. Совхоз ғаллакорлари бу йил давлатга пландагидан икки баравар кўп дон топшириш мажбуриятини олишган. Суратда: илғор комбайнчи Қурбон Валиев агрегати иш пайтида.

А. Кузьменко фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Тошкентда тайёрлаган буюми харидоргир корхоналар кўпаймоқда. «Подъёмник» заводи куни неча минг биринчи мижозга маҳсулот сота бошлади. Ново-Краматорск машинасозлик заводи ўзи тайёрлайдиган одимловчи экскаваторлар учун зарур кранлар сотиб олиш ҳақида шартнома тузган эди. Бундай кранлар экскаваторларнинг механизмларини ремонт қилишда жуда қўл келади. «Подъёмник» заводи коллективи шартнома бўйича дастлабки маҳсулотни ўз харидорига барвақт жўнатди.

* * *

Аму-Бухоро каналини барпо этувчилар иш кўламларини тобора кенгайтираётирлар. Улар Бухоронинг Ғиждувон районидаги Қолганруд канали реконструкциясини эрта тамомладилар. 9 километр узунликдаги канал бетонлаштирилди. Бу ерда 8 та гидротехника иншооти барпо этилди. Гидроқурувчилар беш йилликнинг учинчи йилида ғайрат билан меҳнат қилиб, олти ойлик планни муваффақиятли бажардилар.

* * *

Сирдарё областидаги «Иржарсовхозстрой» тресги 16-механизациялашган кўчма колоннасининг меҳнаткашлари Мирзачўлнинг «XXIII партия съезди», «Фарғона» совхозларида юзлаб замонавий бинолар бунёд этмоқдалар. Кўчма колонна коллективи қурилиш ишларини сифатли бажариб, ҳамкасблари даврасида пешқадамлик қилаётир. Улар кейинги 3 ойда чўлқуварларга 3300 квадрат метр уй-жой бинолари қуриб бердилар. Бу, пландагига қараганда 500 квадрат метр ортиқдир.

* * *

Бухоро трикотаж фабрикаси фойда олишни оширишга эришмоқда. Агар 1965 йили олинган фойда 239 минг сўмни ташкил этган бўлса, ўтган йили 676 минг сўм фойда кўрилди. Бу йил эса ишчи кучларидан ўринли фойдаланиш ҳамда муҳим тадбирларни амалга ошириш йўли билан кўпроқ фойда кўришга эришилади. Олти ойлик план муддатидан илгари бажарилди. Маҳсулот сотиш плани ва фойда плани ҳам муваффақиятли адо этилди.

* * *

Сирдарё областидаги Гулистон ремонт-механика заводи коллективи беш йиллик учинчи йили ярим йиллик планини муддатидан илгари бажарди. Планга қўшимча 150 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Айдар Асанов, Иван Ряженцов, Борис Сушшен ўртоқлар бошлиқ коллективлар етти ойлик планни адо этиб қўйишди.

Т. СОЙНАЗАРОВ.

ГЕРМАНИЯ БИРЛАШГАН СОЦИАЛИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БИРИНЧИ СЕКРЕТАРИ, ГДР ДАВЛАТ КЕНГАШИНИНГ РАИСИ ЎРТОҚ ВАЛЬТЕР УЛЬБРИХТГА

Азиз ўртоқ Вальтер Ульбрихт!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Олий Совети Президиуми Сизни, Германия ва халқаро ишчилар ҳаракатининг атоқли арбобини, Германия тарихида биринчи социалистик давлат бошлиғини шонли 75 ёшга тўлган кунингизда қизғин табриклайдилар.

Совет Иттифоқи меҳнаткашлари кўп йиллардан бери Сизни Германия ишчилар синфи манфаатлари учун, гитлерчилар фашизмига қарши, Ғарбий Германия милитаризми ва янги нацизмига қарши содиқ ва изчил курашчи сифатида танийдилар. Сизнинг Германия Демократик Республикасини барпо этиш, мустаҳкамлаш ва ривожлантиришдаги, илмий коммунизмнинг буюк асосчилари ватанида ривожланган социалистик жамият қуришда кўрсатган улуғвор хизматларингизни ҳамма тан олган.

Совет Иттифоқи коммунистлари, меҳнаткашлари Германия Бирлашган социалистик партиясининг асосчилари ва раҳбарларидан бири бўлиб, социалистик революция ва янги жамият қуриш тўғрисидаги марксизм-ленинизм таълимотини ижодий равишда амалга ошираётган, жаҳон социалистик системасини мустаҳкамлаш учун, халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати бирлиги ва жипслиги учун изчил ҳаракат қилаётган Сизга меҳр-муҳаббат ва ҳурмат ҳис-туйғулари билан қарайдилар.

Барча совет кишилари Сизни Совет Иттифоқининг қалин дўсти, тинчлик, демократия ва социализм учун оташин курашчи, деб биладилар.

Азиз ўртоқ Вальтер Ульбрихт, Сизга Германия Демократик Республикаси халқининг бахт-саодати учун, Маркс, Энгельс, Ленин идеяларининг тантанаси йўлида сиҳат-саломатлик, узоқ умр ва самарали фаолият тилаймиз.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ.
СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИ.

ҒАЛЛАЗОР ЛОЧИНЛАРИ

Шу кунларда Зомин райони хўжаликларида ғалла ўримйиғими қизғин давом этяпти. Республикамизнинг энг йирик ғаллакор хўжаликларидан бири бўлган «Ударник» совхозининг далаларидаги олтин бошоқлар майин шабадада чайқалади. Бу йил совхоз деҳқонлари қилган меҳнат жуда қувончли натижа берди. Арпа ва буғдойнинг бўйи белга уради. Бошоқлар бўлиқ ва сердон.

Совхоз ишчилар комитетининг раиси Омон Бурҳонов билан дала айланар эканмиз, олтинчи бўлимга бордик. Хирмондан тайёрлов пунктига дон олиб кетаётган автомашиналарнинг кети узилмайди. Даладан келтирилган арпани чаққонлик билан тортиб қабул қилиб олаётган хирмон мудири Яхшилиқ Тоғаевнинг қўли-қўлига тегмайди. У машиналарни тезроқ ғаллазорга, комбайнлар ишлаётган жойга ва тайёрлов пунктига жўнатишга шошилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети VIII пленуми қарорларидан илҳомланган ва республикамиз партия ҳамда ҳукуматининг 1968 йилги ғалла ҳосилини ўриб-йиғиб олиш ва давлатга топшириш тўғрисидаги қарорини амалга ошириш учун курашаётган бўлим ғаллакорлари, бу йил 4363 гектар майдонда мўл ҳосил етиштирдилар. Агротехника қоидаларига қаттиқ амал қилганлигимиз, ғаллани парвариш қилишга алоҳида эътибор берганлигимиз бу соҳада катта роль ўйнади, деди бўлим бошқарувчиси И. Ҳожиқулов. Ҳозир долзарб кунлар келди. 1783 гектар майдондаги арпани тез ва нобуд қилмай ўриб-йиғиб олишимиз зарур.

Комбайнчиларимиз ғайрат кўрсатишяпти. Улар ғаллани тоза ўриш, унинг тўкилиб-сочилишига, нобуд бўлишига йўл қўймаслик учун ҳаракат қилишяпти. Шу боисдан хирмонимиз баракали бўляпти. Ҳар гектар ердан пландаги 9 центнер ўрнига 11 центнердан ҳосил кўтаряпмиз. 2580 гектар майдондаги буғдойнинг ҳар гектаридан эса камида 10 центнердан ҳосил олишни мўлжаллаяпмиз. Давлатга 22394 центнер буғдой сотмоқчимиз.

Ҳозир бўлим даласида 11 та комбайн юқори унум билан ишлатиляпти. Улар билан кун сайин кўпроқ майдондаги ҳосил ўриб ва янчиб олиняпти. Бўлимда арпа ўрими бошланганига ҳали кўп бўлгани йўқ. Лекин ҳозирнинг ўзидаёқ 1100 гектар майдондаги арпа ўриб ва янчиб олинди. Бўлим деҳқонлари арпанинг ўзидан 20436 центнер ҳосил олишни мўлжаллашяпти. Бунга эришиш учун олиб борилаётган курашда Худойберди Тўротов, Бозорбой Абдуллаев, Виктор Шлейгин каби моҳир комбайнчилар ибрат кўрсатишяпти. Улар ўз агрегатларини усталик билан бошқариб, суръатни тобора оширишмоқда, имкони борича кўпроқ майдондаги ҳосилни ўриб ва янчиб беришмоқда. Доннинг нобуд бўлишига йўл қўйишмаяпти.

— Мен, — дейди Виктор Шлейгин, — ўзим бошқараётган қўш комбайн билан 1100 гектар майдондаги ғаллани ўриб беришга ваъда қилганман. Кунига 30-35 гектар ердаги арпани ўриб ва янчиб беряпман. Касбдошларим Б. Абдуллаев, Х. Тўротовларнинг ҳам кўрсаткичлари юқори бўляпти. Улар ҳам кунига қўш комбайн билан 25-30 гектар ердаги ғаллани ўриб-янчиб беришяпти. Биз барча майдонда ҳосил ўрим-йиғимини 25 иш кунида тўла тугалламоқчимиз. Бутун ҳаракатимиз бунга эришишга қаратилган.

Ғаллазорда жавлон ураётган лочинларнинг қўлга киритаётган ютуқлари салмоқли бўлмоқда. Уларнинг самарали меҳнати ва эришаётган муваффақиятларидан ҳамма мамнун.

М. АҲМЕДОВ.

ИТТИФОҚ СОВЕТИ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИНИНГ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК КОМИССИЯЛАРИДА

28 июнда Москвада СССР Олий Совети Иттифоқ Советининг қишлоқ хўжалик комиссиясининг мажлиси бўлди. Комиссия колхоз ва совхозларда машиналар унумдорлигини ошириш ва қишлоқ хўжалик техникасидан фойдаланишни яхшилаш тўғрисида СССР қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари А. В. Кардапольцев, Бутуниттифоқ «Союзсельхозтехника» бирлашмаси раисининг биринчи ўринбосари Н. А. Давиденко ҳамда трактор ва қишлоқ хўжалик машинасозлиги министри И. Ф. Синицин докладларини тинглади.

Ҳозирги вақтда мамлакатимизнинг колхоз ва совхозларида 1613 мингга яқин трактор, 530 мингдан ортиқ ғалла комбайни, 800 мингдан ортиқ автомобиль, неча юз минглаб плуг, сеялка, культиваторлар бор. Қишлоқ хўжалигида машина-трактор паркининг ўсганлиги ундан фойдаланиш самарадорлигини ошириш вазифаларини биринчи ўринга чиқариб қўйди. Кўрилаётган чоралар натижасида кўпгина колхоз ва совхозлар муайян муваффақиятларга эришдилар. Шу билан бирга комиссия колхоз ва совхозларда қишлоқ хўжалик техникасидан фойдаланишда камчиликлар бор эканлигини ва бу камчиликлар машиналар иш унумдорлигининг кўтарилишига тўғоноқ бўлиб, қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши самарадорлигини пасайтириб юбораётганлигини қайд қилиб ўтди.

Мажлисни Иттифоқ Совети қишлоқ хўжалик комиссиясининг раиси Ф. А. Сурганов олиб борди.

Шу куни СССР Олий Совети Миллатлар Совети қишлоқ хўжалик комиссиясининг мажлиси бўлди. Мажлис қатнашчилари 1967 йилги планнинг бажарилиши ҳамда ўрмонларни тиклаш ва ўрмонзорларни кўпайтириш ишларини тағин ҳам кенгайтириш истиқболлари тўғрисидаги масалани муҳокама қилдилар. СССР Министрлар Совети Ўрмон хўжалиги давлат комитетининг раиси В. И. Рубцов ва СССР Ўрмон, целлюлоза-қоғоз ва ёғоч ишлаш саноати министрининг биринчи ўринбосари Ф. Д. Вараксин ана шу масала юзасидан доклад қилдилар.

Мажлисни Миллатлар Совети қишлоқ хўжалик комиссиясининг раиси В. А. Карлов олиб борди. (ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ БИЛАН МИЛЛАТЛАР СОВЕТИНИНГ ДОИМИЙ КОМИССИЯЛАРИДА

«СССР да аҳолига медицина ёрдами кўрсатишнинг аҳволи ва соғлиқни сақлашни янада яхшилаш тадбирлари тўғрисида» СССР Олий Советининг яқиндагина тамом бўлган сессиясида қабул қилинган қарорда палаталарнинг доимий комиссияларига ССР Иттифоқи ва иттифоқдош республикаларнинг соғлиқни сақлаш тўғрисидаги қонун асослари лойиҳаси борасидаги ишни туғаллаш топширилган.

28 июнда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети билан Миллатлар Советининг соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиялари ҳамда қонун лойиҳаларини тайёрловчи комиссияларининг қўшма мажлиси бўлди. Тайёргарлик комиссиясининг раиси, СССР Медицина фанлари академиясининг ҳақиқий аъзоси Н. Н. Блохиннинг қонун асослари лойиҳасини ишлаб чиқиш тўғрисидаги ахбороти тингланди.

Тайёргарлик комиссияларига қонун лойиҳаси текстига зарур тузатишлар киритиб, сўнгра уни СССР Олий Совети Президиумига тақдим этиш топширилди.

Комиссияларнинг ишида министрликлар ва идораларнинг вакиллари, КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми, ВЦСПС нинг масъул ходимлари, соғлиқни сақлаш ходимлари, матбуот вакиллари қатнашдилар.

Миллатлар Совети соғлиқни сақлаш ва социал таъминот комиссиясининг раиси Б. Салиева мажлисни бошқариб борди. (ТАСС).

ДИЙДОР КЎРИШГУНЧА, ХАЙР!

Эстония ССРда ўзбек адабиёти ва санъати декадаси якунланди

Ўзбекистон адабиёти ва санъати декадасининг охирги куни... Шаҳарнинг абадий посбони жасур Тоомас сиймоси қад кўтариб турган қўҳна Таллин ратушасининг соатлари Ўзбекистон намояндалари Эстонияга келганига ўн кун тўлганлигидан дарак бериб турибди. Эстония пойтахтидаги уйлар пештоқига Ўзбекистон ССР ва Эстония ССРнинг давлат байроқлари тикилган.

28 июнь кечқурун таллинликлардан уч мингдан ортиқ киши «Калев» спорт уйига келди. Балтика бўйи республикаларининг турли жойларида, Россия Федерациясининг ғарби-шимолий районларида, Ўзбекистонда яшовчи кишилар катта тантаналарнинг якунини телевидение ёрдамида кўриб билдилар.

Эстония Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари И. Г. Кэбин, Эстония ССР Олий Совети Президиумининг раиси А. А. Мюрисеп ва республиканинг бошқа раҳбар ходимлари президиумдан жой олдилар, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов бошчилигидаги Ўзбекистон делегациясининг аъзолари, ҳар иккала республиканинг таниқли маданият арбоблари улар билан ёнма-ён ўтирибдилар.

Эстония Компартияси Марказий Комитетининг секретари Л. Н. Ленцман шу ерда ҳозир бўлган кишиларга қарата нутқ сўзлайди. У декада Эстония меҳнаткашларининг қалбларида шодлик туйғулари уйғотганлиги тўғрисида гапиради. Эстониянинг ишчилари, колхозчилари, зиёлилари декада кунларида ўзбек халқининг ажойиб санъати билан яқиндан танишдилар, социалистик миллатларни бир-бирлари билан яқинлаштиришда, уларнинг қардошларча дўстлигини мустаҳкамлашда ва маданиятларини ўзаро бойитишда адабиёт ва санъатнинг муҳим роль ўйнаётганлигига яна бир марта ишонч ҳосил қилиш имкониятига эга бўлдилар. Китоб, сурат, қўшиқ, хуллас санъатнинг ҳар бир асари бошқа халқнинг турмушини яққол кўрсатувчи кўзгудир. Биз миллий маданиятларнинг ютуқларидан ижодий фойдаланиб, улуғ совет халқининг ягона интернационал маданиятини муваффақиятли суратда ривожлантирмоқдамиз.

Ўзбек адабиёти ва санъати декадасини, деб таъкидлайди Л. Н. Ленцман, бутун Эстония кўздан кечирди. Биз сизнинг дилбар қўшиқларингиз ва ажойиб рақсларингизни кўриб мафтун бўлиб қолдик. Ашулачиларингиз ва музикачиларингизнинг санъатидан ором олдик. Жуда яхши ёзувчиларингиз билан янги учрашувларимиз, тасвирий санъат асарлари ва кинофильмларни кўриб чиқишимиз бизга илҳом бахш этди. Биз, сизларнинг кўплаб қўшиқларингиз халқимизга манзур бўлди, ёзувчиларингиз ва рассомларингизнинг ижоди эса, янги ва вафодор дўстларини топди, деб хурсандчилик билан айта оламиз.

(Охири иккинчи бетда).

Суратда: Муху оролидаги кўчалардан бирида. Ўзбекистонлик меҳмонлар қаерда бўлишмасин, уларни табассум билан, гуллар билан, ўйин-кулки билан кутиб олишди. С. Нурмуҳаммедов фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДИЙДОР КЎРИШГУНЧА, ХАЙР!

(Боши биринчи бетда)

Қадрдон ўзбек ўртоқларимиз, буларнинг ҳаммаси учун сизларга самимий раҳмат. Эстония санъатининг Ўзбекистонда ўтказиладиган декадаси кунларида бадиий ижод соҳасидаги баъзи ютуқларимиз билан ғаништириб, яна бир карра миннатдорчилигимизни изҳор қилмоқчимиз. Дийдор кўришгунча хайр, азиз дўстлар ва қардошлар!

Эстония Компартияси Марказий Комитетининг секретари декада қатнашчиларига, Совет Ўзбекистонининг барча меҳнаткашларига меҳнат ва ижодларида янада катта муваффақиятлар тилайди. У бутун залнинг гулдурос қарсаклари остида ҳаммамиз коммунистик истиқболни кўзлаб меҳнат қилаётган улкан ишда сизларга доим муваффақият ёр бўлсин, дейди.

Л. Н. Ленцман айтадики, Ўзбекистондаги кўпгина ижодий коллективлар ва ташкилотлар, шунингдек республикадаги етакчи ижодий ходимларнинг катта бир группаси декадада актив қатнашганликлари учун мукофотлар билан тақдирланди. Эстония ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиғи билан мукофотланган коллективлар ва ташкилотлар орасида А. Навоий номидаги Ўзбекистон ССР Катта академик театри, хизмат кўрсатган давлат халқ рақси ансамбли «Баҳор», Ўзбекистон давлат филармонияси, эстрада оркестри, С. Раҳимов ва Э. Уразбоеваларнинг эстрада ансамбллари, ёзувчилар, композиторлар, кинематографчилар ва рассомлар союзлари, театр жамияти, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг радиоэшиттириш ва телевидение, матбуот ва кинематография давлат комитетлари, Ўзбекистон телеграф агентлиги ҳам бор.

Декада муваффақиятли ўтказилганлиги муносабати билан Таллиндаги «Марат» гикувчилик фабрикасининг ишчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Айно Таммисто ва Кенгисепдаги ўрта мактаб ўқитувчиси Руть Мустис Ўзбекистон вакилларини самимий қутлайдилар.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советига тақдим этиш учун тантанали вазиятда республика вакилларига Эстония Компартияси Марказий Комитети, Эстония Республикаси Олий Совети Президиуми ва Министрлар Советининг табрикномаси топширилади. Бу табрикномада айтиладики, ўзбек адабиёти ва санъати декадаси совет халқлари дўстлигининг қудратини, партиянинг кўп миллатли социалистик маданиятни ривожлантириш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилаётганлигини янада зўр куч билан ҳис этиш имконини берди. Декада кунларида бизга бахш этилган шоду ҳуррамлик учун бутун эстон халқининг самимий ташаккурини қабул қилгайсиз, дейилади бу ҳужжатда.

Республика делегациясига эсдалик туҳфалари — СССР халқ рассоми Эвальд Окас «Ленин» сериясида яратган график асарлар альбоми ва миллий нақш билан безатилган газлама тақдим этилади.

Табрик хатлари Ўзбекистон ССР Маданият министрлигига ва Ўзбекистон маданиятининг етакчи арбобларига ҳам топширилади.

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари С. О. Азимов декадани жуда яхши ташкил этганликлари, меҳмондўстлик билан кутиб олганликлари ва мукофотлаганликлари учун эстониялик дўстларимизга чуқур миннатдорчилик ва самимий ташаккур изҳор қилади.

Ўзбекистон вакиллари борган ҳамма жойда, дейди С. О. Азимов, эстон халқининг ҳаётида рўй берган буюк ўзгаришларнинг илҳомбахш манзараси, совет республикаларининг қардош оиласида коммунизм сари бориш йўлида қилинаётган буюк ишлар манзараси уларнинг кўз олдида намоён бўлди. Бу манзаралар қалбларимизда кучли таассурот қолдирди. Декада қатнашчилари булар тўғрисида халқимизга сўзлаб берадилар. Бу манзаралар Ўзбекистон республикаси меҳнаткашларининг меҳнати ва ижодида уларга илҳом бағишлайди.

Республикамизнинг вакиллари ўзбек халқи эришган энг яхши ютуқларнинг ҳаммасини сизларга кўрсатиб беришга ҳаракат қилишди. Ўзбек артистлари, ёзувчилари, музикачилари, кинематографчилари, рассомлари Эстониянинг ҳамма қисмида зўр шоду хуррамлик билан кутиб олинганлигидан ҳаммамиз чексиз хурсандмиз. Сизнинг туйғуларингиз ўзбек маданияти усталарининг ютуқларини эътироф этишнигина эмас, балки, аввало, фикр ва ниятларимизнинг бирлигини, декада кунларида Эстония қарсаклар билан кутиб олган асарларда ҳар томонлама акс эттирилган коммунистик идеалларимизнинг бирлигини ҳам исбот қилганлигини яхши биламиз. Гўзал, баланд ва кенг бинони мустаҳкам пойдевор устида, яхши чертежларга амал қилиб қуриш мумкин бўлгани каби маданиятимизнинг биносини ҳам социализм асосида, Лениннинг гениал режалари билан, Коммунистик партия раҳбарлигида, улуғ рус маданияти ва бошқа ҳамма совет халқларининг маданиятлари тажрибасидан баҳраманд бўлиш туфайлигина қуриш мумкин эди. Ҳозирги декада қардош маданиятларни бир-бири билан яқинлаштириш ва ўзаро бойитиш жараёнида муҳим бўғин бўлди.

Биз узоқ вақтга хайрлашаётганимиз йўқ. Бир неча ойдан кейин Эстония адабиёти ва санъати усталари меҳмондўст ўзбек диёрига боришади. Серқуёш Ўзбекистоннинг шаҳар ва қишлоқларида уларни ғоят самимий кутиб оламиз.

Эстония маданияти усталарининг ўз касбдошлари билан ва Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари билан учрашувлари уларга янги туйғу ва ҳисларни, фикр ва илҳомларни бахш этади. Ана шу туйғу ва фикрлар ҳар иккала халқ адабиёти ва санъатида — асарларнинг интернационализм руҳида ёзилишида, уларнинг улуғ Ленин партияси идеалларига садоқатида ҳамиша яшайди.

Азиз дўстлар ва қардошлар! Декада вақтида биз янада кўпроқ яқинлашиб, иноқлашиб қолдик. Сизларни ишонтириб айтамизки, биз ўз қалбларимиз, ўй ва фикрларимиз билан ҳамиша бир сафда, бир оилада сизлар билан бирга бўламиз. Ягона она-Ватан — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи, барча совет халқлари каби Эстония ва Ўзбекистон меҳнаткашларини ҳам бирлаштириб турибди. Биз учун жаҳондаги энг маърифатпарвар, энг прогрессив кучларнинг олдинги сафларида бораётган гўзал мамлакатимизда яшаш ва ижод қилишдан ҳам катта бахт йўқ.

С. О. Азимов Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, республика Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети номидан, Ўзбекистоннинг барча меҳнаткашлари номидан Эстония ишчилар синфига, колхозчи деҳқонларига, зиёлиларига, бутун эстон халқига катта бахт, экономика ва маданиятни ривожлантиришда, коммунистик қурилишда янгидан-янги муваффақиятлар тилайди.

Совет Иттифоқи, Ўзбекистон ва Эстония республикалари давлат гимнларининг садолари янграйди.

Санъат усталари ҳам тантаналарга қўшилиб кетадилар. Улар ўз қўшиқлари ва рақсларида халқлар ленинча дўстлигининг улуғворлигини, Совет мамлакатида яшаш ва меҳнат қилиш бахтини, қардошлигимизнинг чет мамлакатлар халқлари тақдирига кўрсатаётган илҳомбахш таъсирини мадҳ этадилар.

Ўзбекистон артистлари ва ижодкор ёшлар қатнашган концерт байрамнинг чўққиси бўлди. Бу концерт ғоят муваффақиятли ўтди.

* * *

Шу куни Эстония Компартияси Марказий Комитети, Эстония ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети ўзбек адабиёти ва санъатининг Эстония ССРда ўтказилган декадаси қатнашчилари шарафига қабул маросими ўтказдилар.

Г. ЛИПШИЦ.

ЎзТАГ махсус мухбири.
Таллин, 28 июнь.

ДЎСТЛАРГА МУКОФОТЛАР

ТАЛЛИН, 28 июнь. (**ЎзТАГ махсус мухбири**). Эстония ССР Олий Совети Президиумининг Раиси А. А. Мюрисеп бугун кечқурун тантанали вазиятда ўзбек адабиёти ва санъати декадаси қатнашчиларига мукофотлар топширди. Ўзбекистон делегациясининг аъзолари, республика маданиятининг таниқли арбоблари Эстония ССР Олий Совети Президиумининг Фахрий ёрлиқларини олишди.

А. А. Мюрисеп ўзбекистонлик дўстларни самимий табриклади ва уларга янгидан-янги муваффақиятлар тилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари Р. Н. Нишонов мукофотланганлар номидан гапириб, декадага юксак баҳо берганлиги учун Эстония Компартияси Марказий Комитети ва ҳукуматига қизғин ташаккур билдирди.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ТАЛАБ ҚОНДИРИЛДИ

«Боботоғ» — Сариосиё районининг тизма тоғлар бағрига жойлашган узоқ совхозларидан бири. Хўжалик район марказидан олис бўлишига қарамай алоқа ходимлари газета-журналларни вақтида эгаларига етказиб беришга ҳаракат қиладилар. Лекин совхознинг марказий посёлкасида алоқа бўлими очилса, меҳнаткашларга алоқа хизмати кўрсатиш янада яхшиланган бўлур эди. Бу ҳақда маҳаллий алоқа ташкилотларига кўп мурожаат қилдик. Аммо талабимиз қондирилмаяпти. Масалага редакция аралашувини сўраймиз.

Шундан кейин хат район ижроия комитетига юборилиб, меҳнаткашларнинг талабини қондириш сўралди. Олинган жавобда бундай дейилади:

«Боботоғ» совхози посёлкасида алоқа бўлими очиш лойиқ топилди. Шу мақсад учун бино ажратилди.

ЙЎЛ РАВОН...

Меҳнаткашлар депутатлари Самарқанд район Совети ижроия комитети хабар қилади:

Райондаги Разонак — Сочак — Тайлоқ қишлоқлари ўртасидаги йўллар ҳақиқатда қаровсиз қолдирилган. Натижада транспорт қатнови қийинлашган. Бу ҳақдаги эътирозлар ўринли. Район ижроия комитети йўлни ремонт қилишга қаратилган тадбирлар белгилади. Разонак — Сочак — Тайлоқ йўлига тош-шағал тўкиш бошланди. Йўл асфальтланади.

Иккинчи хатдаги фактлар ҳам текширишда тасдиқланди. Райондаги айрим қишлоқларда электр қуввати йўқлиги тўғри. Район ижроия комитети даҳлдор ташкилотлар билан маслаҳатлашиб барча қишлоқларни 1968 йилнинг июль ойига қадар тўла электрлаштириш режаларини тузиб чиқди. Режалар ҳозирданоқ амалга оширилмоқда.

КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ МАСАЛАСИ СЕССИЯ МУҲОКАМАСИДА

ЛУҒУМБЕК, («**Совет Ўзбекистони» мухбири**). Беш йилликнинг ўтган икки йили ичида Андижон областида капитал қурилиши ҳажми 49 процент ошди. Уй-жой қурилишига сарфланган капитал маблағ эса 50 процент кўпайди. Андижон трикотаж фабрикаси, электроаппарат заводининг филиали, Ленинск ремонт-механика заводининг биринчи навбати, қурт уруғи заводи, Киров номли совхоздаги холодильник ва бошқа маданий-маиший объектлар областда кейинги икки йил ичида бунёд этилган янги корхоналардир.

Андижон область ижроия комитетининг раиси ўртоқ П. Қаюмовнинг Избоскан районидаги Охунбобоев номли колхоз клубида ўтказилган меҳнаткашлар депутатлари область Советининг сессиясида қилган докладида ана шу мисоллар келтирилди. Сессия область колхоз ва совхозларда капитал қурилиши масаласини муҳокама қилди.

Шундан кейин депутатлар область Совети савдо ва аҳолига маданий хизмат кўрсатиш доимий комиссиясининг иши ҳақида комиссия раиси ўринбосари ўртоқ И. Болтабоеванинг докладини тингладилар. Сўнг область ижроия комитети раисининг ўринбосари И. И. Скоробогатов область Советининг ўтган сессияларида депутатлар томонидан ўртага ташланган таклиф ва мулоҳазаларининг бажарилиши тўғрисида ахборот берди.

Сессия ишида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг инструктори В. А. Красников ва республика министрликларининг вакиллари иштирок этдилар.

Сессияда ташкилий масала кўрилди. Андижон область партия комитетининг биринчи секретари Б. Раҳимов область Советининг аъзоси қилиб, М. Мирзааҳмедов Андижон область ижроия комитети раисининг ўринбосари қилиб сайланди.

Сессия кўрилган масалалар юзасидан тегишли қарорлар қабул қилди.

А. ҚУРОНБОЕВ.

МАРКАЗИЙ ФАРҒОНА КАНАЛИ ҚУРИЛИШИДА

Халқимизда: «Сув келтирар мард киши» деган гап бор. Дарҳақиқат қақраб ётган ерларга сув бошлаб келиш осон иш эмас. Бу — мард кишининг иши. Марказий Фарғона ерлари кенг ва унумдор. Мана шу ерлардан асрлар давомида фойдаланилмасдан келинди. Совет ҳокимияти йилларида янги ерларни ўзлаштириш учун кураш мусобақаси авж олиб кетди.

Катта Фарғона канали қурилишида бой тажриба тўплаган касби бинокор бўлган кишилар яна бир улкан сув иншоотини барпо этиш учун ғайрат камарини белга боғлаганлар. Шу кеча-кундузда Марказий Фарғона ерларидан унумли фойдаланишга имкон берадиган яна бир катта канал барпо қилинмоқда. Бу канал Наманган ва Фарғона областларидаги бўз ерлардан анчагинасини ўзлаштириш ҳамда деҳқончилик қилинаётган майдонларда суғориш ишларини яхшилаш имконини беради.

Шу кеча-кундузда мард кишилар — Марказий Фарғона каналини барпо этаётган қурувчилар даврасида қизғин меҳнат нашидаси ҳукмрон. Каналнинг бош иншоотида бетонлаш ишлари тугалланмоқда. Сув ўтадиган улкан иншоотда охирги кубометр бетон ётқизилаётир. Ана шу иншоот орқали деҳқончилик қилинаётган майдонлар ва бўз ерлар ҳадемай сувдан баҳраманд бўлади.

Канал қурилишини айланган киши ҳар бир касб эгаси ғайрат-шижоат билан меҳнат қилаётганлигининг шоҳиди бўлади. Юқоридаги суратда канал тўғони пойдеворига бетон ётқизиш пайти тасвирланган. Пастдаги суратда эса 3-қурилиш-монтаж бошқармасининг бош инженери Ф. Мансуров (чапдан), старший прораб А. Букреев, комсомол штабининг бошлиғи Э. Шералиев, тупроқ ва бетон лабораториясининг ходими В. Андрюшкин, Марказий Фарғона каналининг колхозлараро қурилиш кенгаши ҳузуридаги бўлими бошлиғи Г. Кашевский ўртоқлар навбатдаги ишлар режасини тузмоқдалар.

Г. Бойко фотолари (ЎзТАГ).

Фан ва ҳаёт

ҚОДИР

Юрак жиз этмаса, қўл ураётган ишининг охири чиройли чиқишига кўзи етмаса киши бир нарсага меҳр қўймайди. Ҳаётнинг иссиқ-совуғини кўп кўрган Раҳим ака бундан бир неча йил бурун пахтакор дўстларидан бирини кўргани борди. Декабрь ойи эди. Тизза баробар қор ёққан, совуқ.

— Қиш бекорчилик, бир кўриб, гаплашиб, ўтириб келай, — деди-да, йўлга тушди.

Дўст-раисни на уйдан, на идорадан топди. Далага чиқди. Икки ноxуш манзара кўнгил офтобини булутга буркади. Бир далада катта шох бойланган от ғўзани силкитиб қорини тушириб бормоқда. Иккинчи ерда узун арқоннинг учларини белларига боғлаб олган икки азамат йигит ғўза оралаб юриб, пахтанинг юзини очмоқда. Уларнинг ортидан қўлқоп кийган теримчилар муз чангаллаб, қолган-қутган кўракни терарди.

...Шу баҳона Раҳим ака ўйлаб, ўқиб, ўрганиб юрган ишига тағин ҳам қунт билан ёпишди. Ҳаво айниқса дўстининг ўша куйиб-пишиб айтган аччиқ таънаси қулоғи тагида такрорланадиган бўлди:

— Сиз олимлар ҳам бундай жон койитсаларингиз-чи, буёғига ҳам. Пахтамиз сал олдинроқ етилса, шу азоб йўқ! Барвақт териб оламиз.

Мақсад аниқ: шундай бир восита топиш керакки, у пахтани ҳам вақтли пиширсин, ҳам ҳосилдорлигини оширсин, ҳам унга кетадиган сарф харажатни озайтирса-озайтирсин-ку, кўпайтирмасин.

Раҳим ака Москвага, устози, биология фанлари доктори, профессор А. В. Благовешченскийнинг ҳузурига маслаҳатга борди. Кўрганларини, раиснинг гапини, ўйини тўкиб солди.

— Маъқул, — деди устоз ўйлаб, эшитган гапларини ақл тарозисида ўлчаб, — режангизга яна бир нарсани қўшиб қўйинг: шундай восита топингки, у инсонга зарар ҳам келтирмасин! Ҳа, ҳа, шундай! Менимча, биринчи ўринга шуни қўйиш керак!

Икки олим келишиб олишди, аравани бирга тортадиган бўлишди — назария борасида ҳам, амалий тажрибада ҳам бамаслаҳат иш кўришга аҳд қилишди.

— Қоронғу уйга тош отмайлик, — деди профессор, — меҳнатимиз, давлат маблағи зое кетмасин. Оқибат натижасига озми-кўпми кўзимиз етган тадқиқотга қўл урайлик.

Олимларнинг бедор кечалари, изланишлари бошланди. Қайси ўсимлик бўлмасин, аниқки, бирон турткисиз ўсмайди, ўсса ҳам авж олмайди. Айтайлик, ҳар хил — органик ва минерал ўғитлар юқори, бўлиқ ҳосилнинг қатордаги нори. Хўш, яна нималар ўсимликнинг танасини яйратади? Икки олим ишни шу воситаларни ўрганишдан бошлашди. Улар биоген стимуляторлар деб аталган, ўсимликларнинг танасига сингиб, уларнинг ўсишига-унишига ёрдам берадиган турли моддаларни текшириб кўришди.

— Биоген стимуляторлар, — деди Раҳим ака Раҳмонов, ҳамкорига чуқур, ҳартамонлама изланишлардан сўнг, — организм ноқулай шароитга тушганда, яъни ўсимлик майсалари икки-тўрт даража совуққа учраганда унинг хужайраларида ҳосил бўлиб, мадад бериб, уларни омон сақлаб қолади. Мен шунга амин бўлдимки, биоген стимуляторлар икки карбонлик кислоталарга сингиб, ўсимлик танасини чиниқтираркан. Шундай кислоталардан — қаҳрабони ўрганиб кўрмаймизми?

— Чиндан ҳам, қаҳрабо кислотаси ўсимликларда, — деб маъқуллади москвалик олим, — модда алмашинишида катта роль ўйнайди.

— Фойдаси борки, — деб гўлдирди тажрибали ўзбек олими, — қаҳрабо кислотаси жуда кўп ўсимликларда эркин ҳолда учрайди.

Биология фани хазиналарининг геологлари янтар — қаҳрабо кислотасининг сирларини, ўсимликларга қанчалик дўстлигини қидириб кетишди.

Биринчи тўғоноқ шу ерда учради. «Беҳуда уриниш» дегувчилар чиқди. Тўғоноқлар айтибгина қолишмади, амалда ўз фикрларини асослаб кўрсатмоқчи ҳам бўлишди. Йиғилишларда давлат маблағларини осмонга совураётган «қаҳрабо шайдолари»ни тийиб қўйиш лозимлигини айтишди.

Уз изланишлари, тадқиқотлари натижасига ишонган олимларнинг ўринсиз таъналардан сочлари оқарса ҳам кўнгиллари совимади. Аксинча, олимлар уларга зарба беришнинг равон йўли: жадалроқ, аниқроқ далиллар топиш, уларнинг қувончли самараларини юзага чиқариш, деб янада жиддийроқ, янада кўпроқ ишга киришавердилар, дам олишни ҳам унутиб, тажриба участкалари бошида қолиб кетдилар.

Меҳнат зое кетмади. Ноумидларга биринчи зарба тегди.

Усимликлар уруғи шу кислотанинг кучсиз эритмаси билан намлаб экилса, уруғ тез, текис униб чиқиши, ниҳоллар тез ривожланиши очилди.

— Тор жойда, сиз қилганча қаров, парвариш бўлса, тош ҳам кўкаради, — деди бўш келмай ноумид бўлганлар.

— Ўсимлик баргида хлорофил доналарининг кўпайгани, натижада уларда нафас олиш, фотосинтез жараёнининг тезлашгани ҳам фақат парваришнинг натижасими? Қаҳрабо кислотасининг таъсири эмасми? Ўсимликларнинг майда илдизлари кўпайиб, аввалгидан узун бўлиб, тупроқдаги озуқа моддаларини кўпроқ эмгани-чи? — сўрашди қаҳрабо сеҳрининг жиловкорлари.

— Кенг майдонларда маълум бўлади! — тан бергиси келмасди янгиликка қарши чиқаётганлар.

— Марҳамат, истаган далангизда сиз билан беллашамиз! — деди собит қадам қаҳрабочилар.

1962 йил. «Тўғоноқларнинг айтганиёқ бўлсин!» дейишди олимлар. Тошкент область Янгийўл районидаги Свердлов номли колхозга чиқишди.

— Фан-техниканинг нималигини, яхши биламиз! Марҳамат, нимаки ёрдам керак бўлса бош устига, — дейишди мезбонлар. Уч ярим гектар ер ажратиб беришди. Олимлар охорли кийимларини коржомага алмаштиришди. Чигит ҳар литр сувга 23 миллиграммли қаҳрабо кислотаси солинган эритмада намланиб, кейин экилди. Тажрибанинг натижаси аниқ кўриниши учун яна икки гектар ерга чигит ҳеч қандай ишловсиз шундай арик сувида намлаб экилди. Натижаси нима бўлди денг?

Қаҳрабо кислотаси билан намлаб экилган чигит бошқа ердагига қараганда икки кун илгари униб чиқди. Ғўза туплари тез, бақувват ўсди, 5-6 кун илгари шоналади, гуллади ҳамда очилди. Бу ердан бошқа далаларга нисбатан 2,7 центнердан ортиқ ҳосил олинди.

1963—1964 йилларги тажрибалар Фарғона, Андижон, Сирдарё, Тошкент областларининг турли иқлим, турли тупроқли колхоз, совхозлари далаларида ўтди. Ҳамма ерда қаҳрабо кислотаси ўз кучини кўрсатди. Олимларни уялтирмади, аксинча қувонтирди, юзларини ёруғ қилди.

Ернинг шўрини ҳам енгди бу қаҳрабо. Поп районидаги Калинин номли совхозда 1963—1967 йилларда ўтказилган тажрибаларда шўр тупроқли ерлар қаҳрабо кислотасининг таъсирида гектарига 3-3.5 центнердан ортиқ пахта ҳосили берди ҳамда тез етилди.

Тил югуриги бошқа деганларидек, қаҳрабонинг сеҳрига ишонмаганлар уялиб қолишди. 1967 йилда республикамизнинг колхоз ва совхозларида салкам бир миллион гектар ерга чигит қаҳрабо кислотаси билан ишлаб экилди. Қардош республика пахтакорлари ҳам қаҳрабони қўлланишга рухсат сўрадилар. Туркманистондан янгиликка тасанно олинди.

Москвалик олим А. В. Благовешченский билан Ўзбекистон ССР Фанлар академияси экспериментал биология институтининг илмий бўлим директори, биология фанлари кандидати Раҳим Раҳмонов ўртоқларнинг олти йил ҳар хил шароитда, турли муносабатлар доирасида олиб борган тажрибалари самараси шу йил январда республика Фанлар академиясида қаҳрабо кислотасини ўсимликларга таъсирини ўрганувчи олимлар, колхоз ва совхоз агрономларининг кенгашида якунланди. Олимларнинг ижодий изланишларига, чуқур илмий фикрларига, амалдаги исботларига яхши баҳо берган илм аҳиллари, агрономлар, деҳқонлар қуйидаги далилларни ҳайрат билан айтишди.

Қаҳрабо кислотаси: чигит мағзидаги мой миқдорини бир процентга кўпайтиради, кузги буғдой ҳосилини гектарига 65-180 килограммга оширади, маккажўхори дони 10 процент кўп бўлади, кўк пояси 20-25 процент ортади.

Кенгашда гапирганлардан бири қаҳрабо кислотасининг бир килограмми уч сўм туришини, у 125 тонна уруғ учун етишини — арзонлигини айтиб, инсонга безарарлигини, заҳарламаслигини айтганда, профессор табассум билан Раҳим акага қараб қўйди. Улар ниятларига етган эдилар. Улар ихтироларининг эътирофидан масрур эдилар. Партия ва ҳукуматимиз уларнинг қувончига яна қувонч бағишлади. Яқинда газеталарда ўқиб, эл-юрт қатори қаламкашлар ҳам қувондик:

«Физиология-биохимия жараёнларига қаҳрабо кислотаси таъсирининг назарий асосларини ва чигит унишини жадаллаштирувчи методларни ишлаб чиққанликлари учун биология фанлари доктори, профессор А. В. Благовешченский, биология фанлари кандидати Р. Р. Раҳмоновга Беруний номидаги Давлат мукофоти берилди».

Рўёбга чиққан орзу, олий мукофотни муборакбод этгани институтга бориб, илм соҳибларини учратолмадим. «Улар қаҳрабо кислотасини донли ва бошқа ўсимликларга ҳам кенг ишлатиш муддаосида юришибди», дейишди.

Расул РАҲМОНОВ.

Қорақошнинг кокили бор,
зулфи бор,
Қизларининг лабларида кулки
бор.
Бир келсангиз сира келмас
кетгингиз,
Қорақошнинг мақтагудек кўрки
бор.

ҚИШЛОҚЛАРИМИЗ ЖАМОЛИ

МАФТУНИНГМАН, ҚОРАҚОШ!

Ҳа, шундай. Шаънига қўшиқлар тўқиса арзигулик қишлоқ бу. Кокили бор деганимиз — қишлоқ Полвон канали билан «Р-8» канали ўртасида жойлашган. Икки наҳрни сулув қизнинг кокилларига қиёс қилиш мумкин.

«Инсон қўли гул» деб бежиз айтилмаган экан. Беш-олти йил ичида Қорашоқ қишлоғининг қиёфаси таниб бўлмас даражада ўзгарди. 563 оила янги уй қуриб олди, обод посёлкалар барпо этилди. Соғлиқ шаҳарчаси — касалхона, туғруқхона, дорихона, маиший комбинат, савдо тармоқлари қад кўтарди. Клуб, кутубхона халқ хизматида. 10 гектарга етар-етмас боғ бор эди, ҳозир 60 гектар бўлди.

Тўғриси, Хоразмда бундай қишлоқлар кам. Янги типдаги посёлкалар қуриш секин боряпти. Ҳар колхоздаги боғ эса 10—20 гектардан ошмайди. Қорақош қишлоғига ўрнашган «Правда» колхози янги, обод посёлкалар, боғ-роғлар яратишда ибратли ташаббус бошлади. Ташаббуснинг самараси кўзга кўриниб турибди. Қорақош қишлоғида тарқоқ уйлар йўқолди, ҳамма электрлашган, радиолашган ва газлашган данғиллама уйларда яшаяпти. Колхозга қарашли Жирмиз қишлоғи ҳам жадал суръатда посёлкалашяпти. Боғдорчиликдан ўтган йили 22,8 минг сўм соф фойда олинди, бу йил фойда икки баравар кўпаяди: чунки ёш кўчатлар йил сайин етилиб, мевага киряпти.

— Қишлоқни обод қилиш режаларини қандай амалга ошираётирсиз?

Колхоз правлениесининг раиси Бозор Худойберганов бу саволга қуйидагича жавоб берди:

— Хўжалигимиз экономикаси йил сайин ривожланяпти. 1548 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 35,3 центнердан ҳосил олдик. Даромад чакки эмас. Маданий қурилишга тобора кўпроқ маблағ ажратаётирмиз. Асосий жамоат биноларини колхозлараро қурилиш бошқармаси қуради, ўзимизда ҳам доимий қурилиш бригадаси бор. Ром, эшик ўз устахонамизда тайёрланади. Пол қилиш, сувоқ ишларини ҳам колхоз бинокорлари бажаришади. Уй-жой пойдеворларини колхоз қилиб беради, уй қурувчиларга ғишт ва ёғоч тахта билан ёрдам кўрсатаётирмиз. Қурилиш масаласи — колхоз правлениеси ва бошланғич партия ташкилотининг ҳамиша диққат марказида.

Раис бува айтганларидек, бу ерда қурилиш ҳақида чинакамига ғамхўрлик ва жонкуярлик қилиняпти. Қурилиш бош план асосида олиб борилмоқда. Айниқса, мактаб, болалар боғчаси ва маданий-маиший бинолар қурилишига катта эътибор берилаётир.

Қишлоқда ҳаво мусаффо. Гулзорлар, боғ-роғлар ва дарахтлар ҳавони дамба-дам тозалаб, салқин шабада эсиб туради. Чангдан асар йўқ, учта машина йўлларга, кўчаларга сув сепади. Ҳар ҳафтада «Озодалик куни» ўтказилиб, ҳамма ер ораста қилинади. Раис Бозор Худойберганов кўксидаги «Соғлиқни сақлаш аълочиси» значоги унинг саломатлик жонкуяри эканлигидан далолат беради.

Машҳур соҳибкор Ризамат ота Мусамуҳамедов, Шредер номли боғдорчилик ва узумчилик илмий-текшириш институти директори Маҳмуд Мирзаев каби талай меҳмонлар «Правда» колхози боғбонлари ишига юқори баҳо беришди, амалий ёрдам кўрсатишди. Дарҳақиқат, Иброҳим Холмуродов, Ортиқ Давлатов, Жаббор Машарипов ва бошқа ажойиб соҳибкорлар қишлоқни — боғ-бўстон қилишда жонбозлик кўрсатмоқдалар.

Янгиариқ районидаги «Правда» колхозининг кўрки-жамоли қишлоқларимиз аста-секин шаҳар қиёфасига кириб бораётганлигини кўзгудаги каби равшан кўрсатиб турибди.

Ф. ЗОҲИДОВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҒАЛЛАНИ ЁНҒИНДАН САҚЛАНГ

Ўзбекистон ғаллакорлари бу йил кенг майдонларда мўл ҳосил етиштирдилар. Шу кеча-кундузда далаларда ҳосил ўрим-йиғими жадал суръат, аъло сифат билан олиб борилмоқда. Мингларча комбайнлар ғаллазорларда жавлон уряпти, автомашиналар ва бошқа транспорт воситаларида янчилган дон тайёрлов пунктларига пешмапеш етказиб берилятпи. Ғаллакорларимиз бу йилги ҳосилни мумкин қадар тезроқ ўриб-йиғиб олиш ва давлатга дон топшириш йиллик планини муддатидан илгари ошириб адо этиш учун астойдил бел боғлаганлар.

Шундай қизғин дамларда ғалла ҳосилини ёнғиндан сақлаш ва доннинг нобуд бўлишига йўл қўймаслик энг муҳим вазифалардан биридир. Хўш, бу борада қандай ишлар қилиняпти? Шуни айтиш керакки, кўпгина ғаллакор колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари бу йилги ҳосилни қисқа муддатларда саранжом-сариштаалаб олиш юзасидан конкрет тадбирларни белгилаб, уларни изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Натижада ҳосил ёнғиндан сақлаб қолинмоқда, нобудгарчиликка йўл қўйилаётгани йўқ.

Афсуски, ҳамма жойда ҳам ёнғинга қарши кураш ишлари тўғри уюштирилган эмас. Шу йилнинг 17 июнида Қашқадарё область, Чироқчи районидаги «Коммуна» колхозининг Кўктош қишлоғида даладаги пичанга ўт тушди. Олов алангаланиб, тез орада 600 гектарлик буғдойзоргача бориб етди. Ғаллага хавф туғилди. Лекин, ёнғинга қарши кураш бўлинмалари бу ерга дарҳол етиб келишди ва оловнинг йўлини тўсишди. Ғалланинг асосий майдонлари ёнғиндан сақлаб қолинди. Уларга 500 дан ортиқ колхозчи ёрдам кўрсатишди. Ёнғин ўчирилган бўлса ҳам қарийб 40 гектар ердаги ғалла ёниб кетди. Бу билан колхоз аъзоларининг қанча-дан-қанча меҳнати зое кетди, хўжаликка анча зарар етди.

Шу йилнинг 30 май куни автомашиналардан чиққан учқунлар оқибатида Тошкент—Бекобод йўли ёқасидаги ўтларга ёнғин тушди. Олов ҳадемай, «Чапоқ» совхози ғаллазорларига ёпирилиб келди. Совхоз ишчиларининг фидокорона меҳнати, амалга оширган оқилона тадбирлари туфайли ёнғиннинг олди олинди. Агар совхоз директори ўртоқ Тўрақулов ёнғинга қарши кураш органлари ҳамда маҳаллий ташкилотларнинг кўрсатмаларига қатъий амал қилганида эди бундай кўнгилсиз воқса юз бермаган бўларди.

Ёнғинга қарши кураш тўғрисидаги ҳукумат кўрсатмалари ва топшириқлари Самарқанд областидаги «Тулбулоқ» 1-«Ғаллаорол», Сирдарё областидаги «Мирзачўл» ва «Омонгелди», Қашқадарё областидаги Охунбобоев номли ҳамда «Восход» совхозларида ҳам қониқарсиз бажарилаётганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Мазкур хўжаликларда ғаллазор четлари тракторлар билан ҳайдалмаган, турли-туман ўтлар ўсиб ётибди. Бунинг устига кўпгина автомашина ва тракторлар учқунни ўчирувчи трубалари бўлмаган ҳолда ишлатиляпти. Айрим комбайнларда ёнилғи солинган баклар нотўғри ўрнатилган, аккумуляторларнинг қопқоқлари йўқ. Ёнғинга қарши кураш учун зарур бўлган эҳтиёт қисмлар ўрнатилмаган.

Сирдарё областидаги баъзи хўжаликларда «ДТ-54» тракторлари учун учқундан сақловчи қисмлар талабга жавоб бермайди.

Баъзи ғаллакор хўжаликларнинг раҳбарлари автомобилларнинг учқунларини сўндириш чораларини кўрмаётирлар. Буни айниқса Қашқадарё областидаги Охунбобоев номли йирик ғаллачилик совхозида учратиш мумкин. Совхоз директори Маҳмадўстов ва техника хавфсизлиги бўйича инженер Ҳайдаров ўртоқлар ёнғинга қарши кураш тадбирларини амалга оширишга жиддий аҳамият бермаяптилар.

Айрим ғаллакор колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари ёнғинга қарши кураш учун ажратилган машиналардан ўз ўрнида фойдаланмаётирлар. Уларни кўпинча хўжалик ишларига сафарбар этмоқдалар. Кўпгина ҳолларда бундай машиналар ремонт қилинмайди, носоз сақланади. Зарур бўлганида ана шу машиналардан фойдаланиш имконияти туғилмайди. Текшириш натижасида Қашқадарё областидаги «Деҳқонобод», «Оқработ» совхозларида, шунингдек, «Ғузор» давлат наслчилик заводида ёнғинга қарши курашга даъват этилган машиналар носоз эканлиги аниқланди.

Республикамизда ғалла ўрим-йиғими кун сайин, соат сайин авж олаётган ҳозирги дамларда етиштирилган ҳосилнинг бирор граммини ҳам нобуд қилиш жиноятдир. Негаки, деҳқон йил бўйи астойдил меҳнат қилиб, катта-катта майдонларда кутилганидан ҳам юқори ҳосил етиштирган экан уни исроф қилиш уволдир. Ёнғинга қарши кураш тадбирларининг ҳаммасини ўз вақтида амалга ошириш эса нобудгарчиликнинг олдини олади. Бинобарин, пешана тери билан етиштирилган донимиз — нонимиз бус-бутун бўлиб қолади.

Ғалламизни ёнғиндан сақлайлик! Бунинг учун нимаики керак бўлса, барчасини бажо келтирайлик. Донимиз тўла-тўкис сақлаб қолинсин. Ҳозирги дамларнинг жанговар шиори ҳам худди шундай!

А. ХАРИТОНОВ,
Ўзбекистон ССР Жамоат тартибини сақлаш министрлиги ёнғинга қарши кураш бошқармаси давлат ёнғин назоратчилиги бўлими бошлиғининг ўринбосари.

НОМ ҲАМ ҲУСН

Ҳар бир инсон ўзи туғилган жойини севиб ардоқлайди. Шунинг учун ҳам у ўз она қишлоғи ёки қадрдон шаҳрининг обод ва кўркам бўлишини истайди. Унинг равнақи учун қўлидан келадиган ёрдамини аямайди. Ҳозирги кунда қишлоқларимиз жамоли кундан-кунга очилиб, яшнаб боряпти. Кенг кўчалар, ҳашаматли бинолар, сўлим гулзорлар, мактаб, кино-театрлар қишлоқларимиз ҳуснига-ҳусн қўшяпти. Қадимий, тарихий номлар қаторида янгича, маданий номлар пайдо бўляпти.

Ўзбекистон районидаги бизнинг қишлоқни Каримдевона деб аташади. Нега «Каримобод» эмас дея сўраб қолишади баъзан кишилар.

Ростдан ҳам нега бундай? Ахир ҳозир бу ер девоналар макони эмас-ку. Нима, қишлоқларимизга Дилбар, Ғолиб, Гўзал, Обод, Боғбон каби номлар ёки шу қишлоқда туғилиб ўсган, халқ бахт-саодати йўлида хизмат кўрсатган кишилар номи қўйилса бўлмайдими?

Қишлоғимиз Даҳана қақир, Ойимча қақир, Қайқаобод қишлоқлари билан туташиб кетган. Даҳана қақир қишлоғида Ғойиб ота Қодиров босмачиларга қарши курашда фаоллик кўрсатган. 1941 йили уч азамат ўғлини урушга жўнатиб, ўзи тоғ оралиғидан 5 гектар ер очиб 10 минг туп дарахт кўкартирган. У «Келин босди»ни обод қилиб Шўрсув конига йўл очган. Ҳозирги кунда худди ана шу «Келин босди»дан Ўзбекистон райони ҳар йили 250—300 тонна силос, 15—20 тонна шоли ҳосили олмоқда. Бу ерда 60 мингдан ортиқ мевали ва манзарали дарахтлар яшнаб турибди.

Ғойиб ота 1963 йилда 80 ёшида вафот этди. Уни район меҳнаткашлари ҳали-ҳали ҳурмат билан тилга олишади. Шу Даҳана қақир ёки Каримдевона қишлоқларини Ғойиб ота номи билан аташ маъқул эмасмикин?

Фарғона водийсида Туйул, Гўшт қишлоқ, Қизил қақир, Қум қишлоқ, Паст қишлоқ, Дашт қишлоқ, Товар қишлоқ, Шўр қишлоқ, Паст қўриқ; Жанжал, Киров районидаги Қум босди, Макиён қишлоқ каби ғалати номлар кишига жуда эриш туюлади.

Энди Қўқон шаҳридаги маҳалла ва гузарлар номига бир назар ташланг: Қудиқли, Деразлик, Тақачи гузар, Тароқчи гузар, Ғалла боққол, Ёғоч бозори, Яланғоч ва ҳоказо. Ҳозирги кунда бу исмлар бутунлай ўз аҳамиятини йўқотганку, ахир.

Қўқон севимли шоир, ёзувчиларимиз Усмон Носир, Амин Умарий, Абдулла Қаҳҳорлар ватани. Шу туфайли ҳам Қўқондаги кўпгина қишлоқ ва мактабларга шу ажойиб сиймоларнинг номи берилса халқнинг кўнгли тўлади, қувонади.

Биз, албатта, тарихий воқеалар билан боғлиқ, чуқур мазмун кашф этган жойлар номини ўзгартиришни назарда тутаётганимиз йўқ. Ҳар биттаси асрлар ҳақида ҳикоя қилувчи Қўқон, Наманган, Яйпан, Бешариқ сингари номларни эски ном деб ўзгартиб юбориш ақлдан эмас. Шунинг учун ҳам йиллар оша ғашимизга тегиб келаётган, ҳеч бир маънога эга бўлмаган, тасодифан қўйилган номларни янги, замонавий қишлоқларимизга монанд номлар билан атайлик. Токи бу номлар обод ва кўркам қишлоқларимизга ярашиқли бўлсин.

Кишиларимизнинг диди ҳам, маданияти ҳам ўсиб боряпти. Қишлоқларимиз, кўчаларимиз, маҳаллаларимизнинг номи ҳам давримизга ярашиқ бўлсин.

И. ОБЛОЁРОВ,
қурувчи.
Х. ТЎРАЕВ,
журналист.

АЗАМАТЛАР

МИРЗАЧЎЛДАН РЕПОРТАЖ

Шу кунларда ғўза гулга кирди, деган хабарни эшитганда, хеч ким ажабланмаса керак. Лекин, куни кеча чигит экиш тугалланди, дейишса ҳайрон қоласан, киши. Бу — ҳақ гап. Хусусан, Мирзачўлда худди шундай бўлди.

Қўриқ ерда бундан бир неча йил аввал ташкил топган 19-«Андижон» совхозидамиз. Бу ерда ажойиб механизаторлар борлигини илгаридан билардик. Шулардан бири — Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Мамажон Дадажоновдир. Мана энди шу донгдор механизатор даласига шошиляпмиз. Бир танишимиздан Мамажон Дадажонов ғўзалари гуллаш арафасида, деб эшитган эдик.

Афсуски, Ержар станциясидан совхоз далалари томон бурилар эканмиз, кутилмаган воқеанинг устидан чиқдик: Далалар бўм-бўш, қип-қизил шудгор кўзга ташланди. Гўё бу ерларга бу йил чигит экилмагандек...

Бизнинг ҳайрон бўлаётганлигимизни сезиб, шофер гап қотди:

— Ҳамма ёқни дўл уриб кетди, сел ювиб кетди. Ҳатто, дарахтларни ағнатиб, токларни янчиб кетди. Одамларнинг кайфияти чатоқроқ.

Ҳа, тунов кунлари далалар бағрини ям-яшил либосга бурқаб турган сершоҳ ғўзалардан бугун ном-нишон йўқ. Совхоз маркази томон йўлда давом этар эканмиз, тракторларнинг ўрмалаб юрганини кўрамиз. Уларга сеялкалар тақилган, биров чигит ташияпти, бошқалари «универсал»ларда ишлашяпти. Сел шундай кучли бўлганки, бир ҳафтадан буён даланинг кўп қисми ҳамон етилмабди. Одамларнинг айтишича, «қимирлаган жон» далага отланибди. Чунки, совхоз бўйича 3500 гектар майдондаги ғўзани дўл уриб кетган бўлса, шунча майдонга чигитни мумкин қадар тезроқ экиб олиш — ҳам қарз, ҳам фарз экан.

Далаларни айландик. Одамларнинг айтганича бор. Фақат, совхоз территориясида истиқомат қилаётган кишиларгина эмас, балки Сирдарё областининг бошқа жойларидан ҳам оташқалб кишилар ёрдамга келишипти. «Малик» совхози механизаторлари, техникумнинг талабалари қўлдан келган ёрдамини аямабди. Барча бўлим ва бригадаларда қайта чигит экилган.

— Мамажон Дадажоновнинг ишлари қалай? — деб сўрайди кимдир.

Бу саволга ҳеч ким лоақал бирор оғиз гап билан жавоб қайтармайди. Сукунатдан билиб олиш қийин эмасди. Мамажоннинг ғўзаларини ҳам дўл янчиб кетган.

... Универсал трактори дала четини сўнгги бор айланиб, шийпон рўпарасига келиб тўхтади. Юзлари офтобда қорайган, кўринишдан нохуш киши бизга яқинлашгач:

— Хайрият, экиб бўлдик! — деди.

Мамажон Дадажонов шундай серташвиш эдики, кўнглини ёзиб гаплашишга хам вақти йўқдек туюларди. Унинг қаттиқ ачинаётганлиги, изтироб чекаётганлиги билиниб турибди. У уялгансимон бўлди. Нега десангиз, бултур шу маҳалда келганимизда ғўзалари гуллаб ётувди. Энди эса, чигит ердан ҳали бош кўтариб чиққанича йўқ.

Мамажон ака ўйланиб қолди. Унинг жиддий қиёфасидан ўн биринчи июнь куни рўй берган фалокат оқибатларини уқиб олиш унча қийин эмасди. Ўша куни соат бешдан йигирма минут ўтганида осмону фалакни қопқора қалин булутлар қоплаб олди. Дўл эмас, осмондан парча-парча муз тушди. Саккиз минут ичида шунча муз ёғдики, далалар кўллаб қолди. Ғўзаларни битта қўймай янчиб ташлади. Мамажонлар табиатдан хайр-эҳсон кутиб ўтиришмади. Ернинг етилишига қараб, ерга қайта уруғ қадалди.

Ғўза гуллаганда ерга уруғ тушди! Бунга нима деса бўлади?

Мамажон Дадажонов буни шундай изоҳлайди:

— Ғўза кун санайди. Бир юз йигирма кун деганда пишиб етилади. Демак, бизнинг пахтамиз октябрнинг иккинчи ярмида етилиши керак. Баъзилар «иш қилиб куз яхши келсинда», дейишяпти. Уларнинг гапида жон бор. Куз қуёшли келса, бизнинг пахтамиз ҳам яхши очилади, сифатли бўлади. Бинобарин, тезроқ йиғиштириб олиш имконияти туғилади.

Бироқ, биз бунақа кунларга ишониб туришимиз ҳам мумкин эмас. Чигит униб чиққач, дарҳол ғўза парваришини бошлаб юбордик. Чопиқ тракторлари, сувчилар, бригаданинг барча аъзолари пахтазордан чиқишмайди. Ҳар туп ғўзани қалб қўри билан ардоқлаймиз. Тракторларни, культиваторларни ҳам кўндалангига, ҳам узунасига юргизганимиз-юргизган. Тупроқни ундай майин қиламиз, ғўза илдизларининг ҳаводан, қуёшдан яхши баҳраманд бўлиши учун культивацияни ниҳоятда сифатли ўтказамиз. Ғўзаларнинг аҳволига қараб маромида озиқлантириб, суғориб борамиз. Шундай қилиб, барча майдонлардаги кўсакларнинг октябрь ойининг дастлабки ўн кунлигида ёппасига очилишини таъминлаймиз.

Мамажон Дадажонов каби донгдор механизаторлар ваъдасига вафодор кишилардир. Унинг бригадаси бу йил ҳам пахта тайёрлаш планини ошириб бажаради. Бунга ишончимиз комил.

С. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

ЎРТА Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхознинг 6-бригадасида ғўза яхши ривожланмоқда. Бунда тракторчи Зариф Мирзаевнинг хизмати катта, албатта. Суратда: Зариф Мирзаев агрегати иш пайтида.

И. Глауберзон фотоси.

САМАРҚАНДЛИК ПАХТАКОРЛАР БУХОРОДА

БУХОРО, («Совет Ўзбекистони» мухбири). Бу ерга келган мусобақадош Самарқанд область пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари Бухоро область хўжаликларининг далаларида, чорвачилик фермаларида, сабзавотчилик ва полизчилик бригадаларида бўлиб беш йилликнинг учинчи йилида зиммага олинган социалистик мажбуриятлар қандай бажарилаётгани билан танишмоқдалар.

ЎЗБЕКИСТОН ЖУРНАЛИСТЛАР СОЮЗИДА

Республика Журналистлар союзи правлениесининг президиуми В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига тайёргарлик тадбирларини муҳокама қилди.

Ўзбекистон Журналистлар союзининг ҳарбий—ватанпарварлик мавзусини матбуотда, радио ва телевидение орқали энг яхши ёритиш учун ҳар йили ўтказиладиган конкурс ғолибига бериладиган кубоги тўғрисидаги низом тасдиқланди.

Мажлисда Фарғонадаги ишчи-қишлоқ мухбирлари халқ университетининг иш тажрибаси тўғрисидаги ҳисобот ва спортчи журналистлар федерацияси республика семинарининг якунлари тўғрисидаги ҳисобот тингланди, ҳар йили М. И. Ульянова номидаги мукофотларни берувчи республика комиссиясининг составини тасдиқланди. (УзТАГ).

ДЎСТЛИК ҚЎШИҚЛАРИ

Сўлим ёз оқшомлари гулзорлар орасида, катта майдонларда, меҳнаткашлар даврасида қўшиқ тинглаш, жозибали рақс томоша қилиш кўнгилга ором беради.

Бундан бир ой олдин республикамизда бўлиб ўтган тожик адабиёти ва санъати ўн кунлиги унутилмас таассурот қолдирди. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги меҳнаткашларнинг илтимос ва талаблари билан Тожикистон ССР халқ артисткаси, бўлиб ўтган декада қатнашчиси Ханифа Мавлонованы республикамизга таклиф қилди. Мана йигирма кундирки, бу халқ булбули Тошкент шаҳрида ва пойтахт областининг район, қишлоқларида концертлар бериб юрибди. Ханифа Мавлонова бу сафарги концертини янги ўрганган ўзбек қўшиқлари билан бошлади. Халқ артисткаси тожик қўшиқларини қанча яхши ижро этса, ўзбек қўшиқларини ҳам шунча маҳорат билан айгаётир.

У айниқса шоирамиз Нодиранинг:

Юзимга суртай изин
кўзлари қаро келур
Вафоси Лайли сифат
ёри муфтало келур.
Мадори жонима ором
лаъли ғунча хандону
Кулимсаб кулбам аро
шўхи дилрабо келур.

деб бошланадиган ажойиб ғазалини ўзига хос усталик билан ижро этди.

Ханифа айтган ҳар бир қўшиқ томошабинга ором бағишлайди. Ўтган сафар Тошкентга келганида Ханифа Мавлонова Ўзбекистон халқ шоири, ажойиб ғазалхонимиз Собир Абдулла билан суҳбат қилди. Шунда Ханифа Собир Абдулланинг «Кўзим шаҳлога тушди» қўшиғини олган эди. Ҳозир у саҳнада бу қўшиқни ҳам маҳорат билан ижро этаётир.

Ханифа Мавлонова ниҳоят баланд овозли, лирик ҳиссиётли артистка.

Севимли шоирамиз Зебинисонинг «Самарқанд ушшоғи» Ш. Тамкиннинг «Билоласанми?» қўшиғи концерт программаларига киритилгандир. Ханифа ҳам бу қўшиқни томошабинларнинг талаблари билан қайта-қайта айтди. Ханифа Мавлонова концертдан бўш вақтларида ҳар куни Меҳнат Қизил байроқ орденли ўзбек давлат филармониясида севимли композиторимиз Муҳаммаджон Мирзаев билан ижодий иш олиб бораётир. У ҳозир ўнга яқин янги қўшиқлар ўрганди. Бу қўшиқларда дўстлик, муҳаббат вафо куйланади.

Ю. ҲАМДАМОВ.

ШУҲРАТ — МЕҲМОНИМИЗ

ЖАННАТ ҚИДИРГАНЛАР

Ёзувчи Шуҳратнинг яқинда ёзилган романи шундай аталади. Бу асар кишиларнинг меҳр-оқибати, садоқати ҳақида ҳикоя қилади. У тўлалигича «Шарқ юлдузи» журналида босилмоқда. Қуйида шу асардан парча берилаётир.

Шундан уч кун ўтгач, «Совхозга келиб-кетинг» деб одам юборди. Сабабини тушунолмаган Нафиса Умматалининг юзидан ўтолмасдан, индамай машинага ўтирди. «Нима гап?» деб шофердан суриштиришга ҳам ботинмади. Ундан кейин, ўзи ҳам соғинганга ўхшарди. Йўлда кета туриб «Севги деганлари шу эмасмикан?» деб кўнглига савол берди-ю, «ҳа, шу! Яна севгига мубталосан. Бу оташдан бир тилинг куйган эди, эндигиси шояд хайрли бўлса!» деб ўзини иқрор этишга ботинмади. Лекин уни кўришга юраги энтикиб, кўзи учиб турганига амин эди.

Умматали уни эски қадрдонлардек кутиб олди. Тўғри директор ҳузурига бошлаб кирди. Сўраш йўқ, нетиш йўқ, бирдан:

— Мен боғчамизга таклиф этган киши — шу! — деди.

Иккига бўлинган, икки хил кўрсатадиган кўзойнагининг остки қисмидан қараб, нимадир жадал билан ёзаётган Азимхўжаев, ўзига хос тетиклик билан бошини кўтарди. Кўзойнагининг тепа қисмидан термилиб, қўлини узатди, Нафисанинг қўлини қўйиб юбормаёқ:

— Жуда яхши. Мен рози. Кўрсатинг. Ексa иш бошласинлар. Ҳамма шартимизни айтинг. Олтин тоғ ваъда қилманг! — деди.

Нафиса ханг-манг бўлиб қолди. Умматали олдинроқ огоҳлантириб қўймаганидан сал хафа ҳам бўлди. Унга эргашиб директор кабинетидан чиқди. Ўпкалади:

— Киши ҳам шунақа дангалчи бўладими?

— Менми, директорми?

— Иккингиз ҳам!

— Нима, сизга писмиқ ёқадими? — ҳазилга олди Умматали.

— Гап унда эмас-ку.

— Гап буғдойда денг, — унинг сўзини бўлди кулганича суҳбатдоши.— ҳаммасини тош-тарози қилиб бўлганмиз, ажабланмасангиз бўлади.

— Шундай бўлса ҳам...

— Унда айб менда. Мени кечирасиз!

Нафисанинг ўпкалаши, ўпкалашдан кўра эркаланишга ўхшарди. Шунинг учун ҳам Умматали дарров узр сўрай қолди. Унинг бу узр сўраши «Нафисахон, сизнинг урганингиз ун оши, сўкканингиз сўк оши. Ўпкалашингиз ҳам ўзингизга ярашади» деб турарди. «Бунча ёқимтой бу киши» деган Нафиса янги солинган боғчага қанақа қилиб келиб қолганини билмади. Ундаги кишилар билан танишди. Бинони айланиб чиқди. Тажрибали мураббияларга хос назар билан атрофни кузатди. Ҳатто оппоқ чойшабни кўтариб, тўшакни ҳам ушлаб кўрди. Естиқ жилдининг тугмаси етмаганидан лабини тишлаб, «Яхшимас, тугмача деган нима!» тарзида бош чайқади. Умуман, унга боғча ёқди. Лекин шаҳардаги ўз боғчасига ўхшатиш учун ҳали анчамунча тер тўкиши, ўша дангалчи директор билан неча бор жанг қилиши керак эди. Шунда ички бир нидо «Чўчима. Умматали бор-ку!» деб далда берди. Бу нидо уни қанотлантирарди.

— Қалай? — деди Умматали бу ёққа чиқишгач.

— Яхши! Анча иши бор.

— Шунинг учун ҳам шаҳардан сизни таклиф этяпмиз.

Нафиса эса, «фақат шу учунгина мени олиб чиқиб келаётганмикинсиз? Бошқа маъноси йўқми?» деган хаёлга келди. Шубҳага ўхшаган бу хаёл юрагини шиғиллатиб юборди: наҳотки тунов кунги гаплари ҳазил бўлса! У, бу фикрни тезда бир четга куч билан йиғиштириб, Умматалидан сўради:

— Айтинг-чи, директорингиз болани яхши кўрадими?

— Билмадим

— Ўз боласи йўқми?

— Бир қиз, икки ўғли бор экан. Ҳаммаси ўзидан тинчиб кетган. Битта набираси шу ерда, бувиси билан.

— Демак, болани яхши кўради. Бўлмаса, қулоғига бола йиғиси ёқмайдиган ёшда набирасини олдида тутмас эди.

Умматали Нафисанинг бу «фалсафаси» маъносини тушуниб, кулиб юборди.

— Нима, болани ёқтирмаса, боғчага қарашмайди, дейсизми? Хотиржам бўлинг. Хомтокда кетган ғўрага жони ачийди.

Нафиса шу куни кечгача совхозда бўлди. Умматали совхозни айлантирди. Гоҳ фахрланиб, гоҳ ачиниб қилинган ва қилинаётган ишлардан сўзлаб берди. Унинг сўзидан, бу ерлардаги ҳар бир туп ток, ҳар дона чечак, ҳар туп мева унинг тақдири билан боғлиқ, қувончининг боиси, умрининг самараси.

Совхоз ерида бир баландгина тепалик бор. Телевизорда совхоз ҳақида бирон нарса беришмоқчи бўлиб қолишса, уни кўриб операторнинг хазинага йўлиққан сайёҳдек кўзи ёниб кетади. Чопқиллаб устига чиқиб, атрофга назар ташлайди-ю, маҳлиё бўлади-қолади. Бир томон узумзор, бир томон олмазору олчазор. Ўртада кунга солинган қилич дамидек ярқираб анҳор оқади. Унга қиялаб тушган майсазор боқилган саман от сиртидек минг товланади. Ғуж-ғуж пода кўзга ташланиб, олислар гулхан оловидек жимирлайди. Қорли тоғларга бориб тақалган бу тўлқинсимон кенглик кўрганнинг ҳавасини келтирмай қолмайди. Умматали Нафисани ана шу тепаликка қўлидан ушлаб бошлаб чиқди.

Нафиса қўлларини пешанасига соябон қилиб узоқ-узоқларга суқланиб қаради. Тўплаб қўйилган гугурт қутичаларидек бўлиб ғуж кўринган қишлоқларни, кўлга ўхшаб турган кўм-кўк узумзорни, йўл ёқасида саф тортиб кетган мирза теракларни, унда-бунда садарайҳондек назарга илинаётган якка садақайрағочларни томоша қилди. Ора-сира завқини тили билан таржима қилиб турди. Унга маъқул бўлганидан мамнун Умматали пастга югуриб тушиб, тепалик этагидаги узумзордан икки бош чарос узиб чиқди. Чайладаги сувга чайқади.

— Мана буни еб, томоша қилсангиз яна яхши: кўзингиз ҳуснини, тилингиз тамини билади.

— Вой, овора бўлдингизми! — деган Нафиса бир бошини олиб, бир бошини унинг ўзига қолдирди, шунча қилса ҳам олмади,— ўзингиз ҳам енг, таом эгаси билан ширин.

— Биз кунда-шунда, тўйиб қолганмиз.

— Кўрибми? Ебми?

— Иккисига ҳам. Ичида юрганингдан кейин кўпда ишинг ҳам бўлмайди. Баъзан бир бош-ярим бошни наҳорга емасам...

— Анави, анойи кишини кўринг. Наҳорда емиш. Албатта наҳорда еганингиздан куни билан ишингиз бўлмайди-да. Бу чайлада ким туради?

— Бир боғбон чол.

— У киши ҳам хеч нарсани билмас экан-а! Бир содда киши қассобининг олдига бориб, гўштга ақлим етмайди, чана шу ердан кеса қолинг, деб лақм сони билан биқинини кўрсатган экан.

— Дилгирликдан чиқиб қолган дейишади.

— Дилгирликдан? — Нафисадаги қувноқлик сув сепилган чўғдек бир зумда учди.

— Ҳа, урушдан учта азамат ўғли қайтмаган экан.

— Бечора!

— Ўзининг бу атрофларга меҳнати сингган одам. Катта боғбон.

— Бошқа болалари борми?

— Бор. Чиқарган қизи ҳу анави қишлоқда туради.— Умматали «кўл» билан кўм-кўк кўлга ўхшаб турган дарахтзорни кўрсатди.— Бир ўғли Тошкентда ўқийди. Чолнинг ўзи тили ширин, етмиш ҳунарга омилкор. Бир иш бўлса маслаҳатнинг бошида: совхозда у кирмаган эшик, унинг оғзи тегмаган қошиқ йўқ. Шу тепа ҳам унинг номида, «Чолтепа» дейишади. Отанинг ўзи ҳам қирга пода чиққандан то кузгача шу ерда.

Уларнинг бу гапини эшитгандек чол токлар орасидан чиқиб келди. Бир қўлида ток қайчи, бир қўлида катта бир бош узум.

Юз-кўзини жун босган, серсоқол, киприклари узун, кўзи тез-тез пирпираб туради. Эгнида яктак, бошида нурсизгина дўппи, оёғида тикану гиёҳ тирнаб ташлаган, қандай терилиги номаълум этик. У кексаларга хос салмоқлаб тепаликка чиқиб келди. Узумни Нафисага тутиб, Умматалига гап ташлади.

— Келин келган экан-да, сайр қилдириб юрибсизми? Жуда яхши. Сайр қилса кишининг баҳри очилади.

Нафиса қип-қизариб кетди. Умматали хижолат тортди. Дарров изоҳ берди:

— Боғчамизга мудира бўлиб келмоқчилар.

— Ҳм. Мен келинпошшами дебман. Келинни ҳеч бу ёқларга олиб келмадингиз шекилли? Мевани ўз қўли билан узиб егандан дастурхондагисини яхши кўрадиган шаҳарпарасатга ўхшайди. Ҳа, улар далага чиқса қорайишдан қўрқади.

Чол жавобга унчалик муҳтож эмас экан шекилли, кутиб ўтирмади. Ток қайчисини чиқиллатганича чайласига кириб кетди. Ичкаридан уларни ўз ҳузурига таклиф этди. Кўнишмаганидан кейин битта нон билан термосда чой кўтариб чиқди.

— Эй, нимага овора бўляпсиз? — югуриб қўлидан олди Умматали.

— Чақирсам кирмасанглар. Бир пиёла чой ичмасдан кетасизларми. Узумнинг шираси, ахир, томоғинглардан олгандир.

Умматали чой қуйиб, одоб юзасидан чолга узатди. Чол «Ўзинглар ичаверинглар!» деб олмади.

— Меҳмонга беринг,— деди у Нафисани кўзи билан кўрсатиб.

— Вой сиздан олдин ичаманми,— деган Нафиса олишга мажбур бўлди.

— Агроном болам,— гап бошлади чол,— тунов куни янги токзор ҳақида гап очдингиз. Мен хурсанд бўлдим. Юрган йўлимда қаердан қанча қаламча олишни мўлжаллаб қўйяпман.

Умматали бирдан жонланиб кетди.

— Жуда яхши-да, отахон. Сизга ўргатгулиги йўқ. Бутун токзорларни айланиб чиқсам, ўзимизнинг дастурхонбоп яхши узумларимиз кам.

— Йўқ деяверинг,— уни бўлди чол ўкингандек,— ҳозир вино бопига куч беришяпти.

— Вино учун ҳам керак. Лекин ўзимизнинг соҳиби, шивирғони, эчки эмар, катта қўрғон, доройи, ҳусайнига ўхшаган ажойиб навларимиз йўқолиб кетмаслиги лозим. Янги токзорга худди шулардан экамиз.

— Балли, ўғлим, отангизга раҳмат! — Бу жуда савоб иш. Сиз жойни бошлиқлар билан гаплашаверинг, ҳар қанча кўчату қаламча бўлса мен етказиб бераман.

— Раҳмат! Боғбонлигини ҳам ўзингиз қиласиз.

— Йўқ, йўқ болам! Мени бу ердан қўзғатма. Иссиқ еримни совутма.

«Шу ер» деганда тепаликни тушунган Нафиса, отанинг ёнини олди:

— Отамнинг ишқлари шу тепаликка тушган экан, безовта қилманг.

— Бу ер менга дафъи дард. Пастга тушдим сиқилиб кетаман,— биров сандиққа солиб қулфлаб қўяётганга ўхшайди. Ундан кейин менинг шартим кетиб партим қолган. Ешроқни қўй! — чол «энди бу ҳақда гап очма!» дегандек Нафисага юзини бурди.— Сиз ҳам шаҳарданми? Жуда яхши. Шаҳар нафасини олиб чиқиб қориштирмасанглар, қишлоқнинг қад кўтариб кетиши оғир. Иккиси оға-ини. Оғасининг меҳрибон бўлгани яхши. Келинг, келсангиз зиён қилмайсиз. Бу ерларнинг ҳавоси ўзгача. Баҳрингиз очилади.

«Баҳрингиз очилади» жумласи Нафисанинг қулоғига! бахтингиз очилади» бўлиб эшитилди. Юраги қандайдир тотли шувиллаб, нафаси тиқилгандек энтикди. Шу билан бир вақтда ваҳима босди. Бу нима-нинг ваҳимаси—билолмади. Бу ҳолатдан бехабар чол яна гапга кирди.

— Яна битта қиладиган ишингиз бор, Умматали

Умматали «хўш? хўш?» дегандек унинг соқол-мўйлов босган оғзига қаради

— Кўксултон, қизил султон, нашвати, тош нок, мағзи қизил жайнақи олма, шотут, тарам-тарам Самарқанд олмасига ўхшаш талай мевалар ҳам камайиб кетяпти. Шу бепарволик бўлса, беш-ўн йилдан кейин дорига қидириб қоламиз. Шуни ҳам бир ўйлаб кўринглар.

— Яхши эсга солдингиз, ота! — деди Умматали мамнун хаёлга чўмиб.— Чиндан ҳам кўп нарса камайиб кетяпти. Нега бундай? Бепарволик оқибатими, ёки табиати нозик мевалар бўлганидан меҳнатидан қочиляптими? Эл ундан юз ўгириб емай қўйгани йўқ. Тош нокни кузда димлаб, қишнинг қоқ ўртасида, ташқарида совуқ чирсиллаб турганда дастурхонга қўйиш, эл оғзига тутиш қандай гаштли. Атри димоғингни очади. Кўк султон-чи? Қон босими ошганнинг давоси. Шотутнинг ҳикматини Абу Али ибн Сино «Алқонун»да етти жойда тилга олади. Сиз бундоқ синчиклаб кўз солинг-чи, яна қанақа мевалар йўқ бўлиб кетяпти. Яна янгилардан нималарни ер кўтаради.

— Ҳа, болам, бу ерми? Бу ерга чўян эксак трактор бўлиб чиқади!

Ёшларнинг юзига бирдан кулги очилди. Ҳатто Нафиса қиқиллаб кулди.

БУГУН—СОВЕТ ЁШЛАРИ КУНИ

Жўшқинлик, романтика ёш авлодни қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштиришга, ер қаърини разведка қилишга, космик фазони забт қилишга, янги шаҳар, электростанциялар бунёд қилишга отлантирди.

Бизнинг мамлакатимизда коммунизм меъморлари бўлган ёшларга барча шарт-шароитлар тўла-тўкис муҳайё қилиб қўйилганлиги учун ҳам улар коммунизмнинг муҳташам биносини қуришда фаол қатнашиб, ўз ютуқларини жаҳонга кўз-кўз қилмоқдалар. Суратда: Самарқанд медицина институтининг 3-курс студентлари (олдинги қаторда) Ғ. Худойберганов ва Б. Бекбоевалар навбатдаги имтиҳонга тайёргарлик кўрмоқда.

В. Сироткин фотоси.

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

ВЬЕТНАМ ХАЛҚИ БИЛАН БИРДАМЛИК

БЕЛГРАД. Югославия касаба союзлари VI съездининг қатнашчилари АҚШнинг Вьетнам Демократик Республикасига қарши агрессиясини ва Жанубий Вьетнам халқига қарши олиб бораётган урушини қатъий қораладилар.

Югославия касаба союзлари, деб таъкидланади съездда қабул қилинган резолюцияда, Вьетнам халқининг ҳаққоний кураши билан астойдил ва қатъий бирдам эканликларини изҳор қиладилар.

ЛОНДОН. Американинг Вьетнамдаги агрессиясини тўхтатиш, Вьетнам Демократик Республикасини бомбардимон қилишга дарҳол чек қўйиш тўғрисидаги талаблар ва Англия ҳукуматини АҚШнинг Вьетнамдаги жиноий сиёсатидан юз ўгиришга чақирган даъватлар Англиянинг ҳамма қисмида янада зўр куч билан жаранглади. Мамлакатда «Декларация куни» — Британия халқининг Вьетнамда тинчлик ўрнатиш ҳақидаги Декларациясини қўллаб-қувватлаш йўлидаги кенг кампания ўтказилди. Коммунистлардан тортиб либераллар ва клерикалларгача—инглиз жамоатчилигининг кенг доиралари бу кампанияни қўллаб-қувватладилар.

«Декларация куни» охирида Лондонда митинг ўтказилди. Англиянинг таниқли сиёсий ва жамоат арбоблари бу митингда сўзга чиқишиб, АҚШнинг Вьетнамдаги жиноий агрессиясини кескин танқид қилдилар.

ТОКИО. Японияда япон темир йўлчиларининг Америка армияси қисмлари учун ҳарбий юкларни ташишга қарши кураш ҳафтаси «АҚШнинг Вьетнамга юборилаётган ҳарбий юклари йўли тўсилсин!», «Японияни Пентагоннинг агрессив планлари билан боғлаб қўйган хавфсизлик тўғрисидаги Япония—Америка шартномаси бекор қилинсин!», «Япония Узоқ Шарқда АҚШнинг ўқ-дори майдони бўлмайди!» деган шиорлар остида ўтмоқда. Токио, Осака районидаги, Киотодаги ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларидаги темир йўл станцияларида темир йўлчиларнинг митинглари бўлиб ўтди.

* * *

Японияда шу йилнинг март ойидан буён Вьетнам халқига ёрдам бериш учун ўтказилган кампанияда японлардан тўққиз миллион киши қатнашди. 123,7 миллион иен тўпланди. Ана шу пулга кўп миқдорда дори-дармон, медицина асбоблари, дарсликлар, велосипедлар, радиоприёмниклар сотиб олинди.

Япон меҳнаткашларининг Вьетнам халқига ёрдам бериш учун тўплаган совғаларини Находкадаги совет теплоходи «Хабаровск» 29 июнда Япониянинг Иокогама портидан денгиздаги «Дўстлик йўли» орқали Вьетнамнинг Хайфон портига етказиб беради. (ТАСС).

ПРАГАДА ТАНТАНАЛИ ЙИҒИЛИШ

ПРАГА, 28 июнь. (ТАСС). Чехословакия Социал-Демократик партияси тузилган куннинг 90 йиллиги ва Чехословакия Социал-Демократик партиясининг Чехословакия Коммунистик партияси билан бирлашганлигининг 20 йиллиги муносабати билан кеча бу ерда тантанали йиғилиш ўтказилди. Бу йиғилишда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари А. Дубчек, Республика Президенти Л. Свобода, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Президиумининг аъзолари ва Президиум аъзолигига кандидатлар, Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг секретарлари, ҳукумат аъзолари, жамоатчилик вакиллари қатнашдилар.

Чехословакия телеграф агентлиги хабар беради: Йиғилишда Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари А. Дубчек тўпланганларга қарата нутқ сўзлади. Чехословакия Коммунистик партияси, деди у, Чехословакия давлатида ягона ва бирдан-бир марксистик партиядир. Бу факт Чехословакия Коммунистик партиясидан ишчилар синфининг ва барча меҳнаткашларнинг марксистик программасига эга бўлган ва ташкилий, программа ҳамда ғоявий жиҳатдан ягона ва қудратли партияси сифатида иш қуришни талаб қилади. Чехословакия Коммунистик партияси, деди у, ягона марксистик партия сифатида ҳозирги кунда ўтмишдаги социалистик ишчи ҳаракатининг бирдан-бир қонуний вориси ва бу ҳаракатнинг давомчисидир.

— Биз, деди А. Дубчек,— ҳар иккала партиянинг 1948 йилда бирлашганлигини Чехословакияда ўша даврда рўй берган революцион жараённинг табиий натижаси деб ҳисоблаймиз. Ишчилар ҳаракатини бирлаштириш учун ягона марксистик партия чехословак жамиятига бошчилик қилаётган ҳозирги пайтдаги мавжуд қулай шароитлар ўтмишда ишчилар ҳаракати тарихида ҳеч қачон кўрилмаган эди. Марксистик партиянинг кучи шундаки, у ишчилар синфининг бирлигига ва барча меҳнаткашларнинг ишончига таяна олади, илмий социализмнинг буюк революцион меросини ривожлантиради. Совет Иттифоқи ва барча социалистик мамлакатлар билан, бутун дунёда социализм ҳамда тинчлик кучлари билан мустаҳкам иттифоқни таъминлай олади.

Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Биринчи секретари қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: жамоатчилигимизнинг талайгина қисми 20 йиллик тараққиётимиз натижаларини эътибордан четда қолдиришдан хафа бўлди. Биз ҳозирги вақтда умуман партияга қилинаётган ҳужумни ва бу партияга нисбатан оппозициячи кучларни вужудга келтиришга интилишни социалистик демократия ва кишилик жамиятининг бундан кейинги тараққиётига тўсқинлик қилувчи энг катта ғов, деб ҳисоблаймиз.

НЕГР ЁЗУВЧИСИНИНГ ТААССУРОТИ

Негрларнинг таниқли ёзувчиси Жон Килинз ЎзТАГ мухбири билан суҳбатда шундай деди: Ўзбекистоннинг ажойиб халқи, мисли́сиз тарихий ёдгорликлари ва ҳозирги тараққиёти диққатга сазовордир. Буларнинг ҳаммаси хотирамда узоқ вақтгача сақланиб қолади. Жон Килинз ўзбек адиблари билан учрашув ўзида катта таассурот қолдирганлигини айтди.

АҚШдан келган меҳмон бир неча кун мобайнида республика меҳнаткашларининг ҳаёти билан танишди. У Тошкент, Самарқанд ва Бухоронинг диққатга сазовор жойларини кўздан кечирди. Фарғона областидаги Карл Маркс номли колхознинг аъзолари ёзувчини шоду-ҳуррамлик билан кутиб олдилар.

«СИЗНИНГ ДЎСТЛИГИНГИЗ БИЗ УЧУН ЎРНАК»

Ҳиндистондаги Панжоб штатининг делегацияси Тошкентдан Москвага жўнаб кетди. Делегация маданий ҳамкорлик планининг имзоланиши муносабати билан Ўзбекистонга келган эди. Ҳиндистонлик дўстларимиз республика бўйлаб икки ҳафта саёҳат қилдилар. Чирчиқ ишчилари, Тошкент областининг деҳқонлари, Самарқанд ва Бухоро жамоатчилигининг вакиллари, фан ва маданият арбоблари уларни шодиёна кутиб олдилар. Меҳмонлар Ўзбекистон пойтахтининг диққатга сазовор жойларини ва янги қурилишларини зўр иштиёқ билан томоша қилдилар.

Делегация бошлиғи Харбанс Лаъл жаноблари Тошкентдан жўнаб кетиш олдидан қуйидагиларни айтди: «Бутун Совет халқининг Тошкентда қилган жуда катта иши уларнинг тарихидаги порлоқ саҳифадир. Ана шу интернационализм ва қардошлик барча мамлакатлар учун ибратлидир. Булар тинч ва тотувликда яшагач вақтда нималарга эришиш мумкин эканлигини кўрсатиб беради». (ЎзТАГ).

МАДАНИЯТ ВА САНЪАТ ЯНГИЛИКЛАРИ

Муллатўйчи Тошмуҳамедов номидаги Қашқадарё область музикали драма ва комедия театрининг ижодий коллективи буюк мутафаккир Алишер Навоийнинг 525 йиллик юбилейига қизғин тайёргарлик кўрмоқда. Яқинда Алишер Навоийнинг «Фарҳод ва Ширин» драмасининг янги варианти область театри саҳнасида қўйилди. Томошабинлар томонидан самимий кутиб олинган бу драмани театрнинг бош режиссёри А. Тўланов саҳнага қўйди. Бош ролларни Ўзбекистон ССР халқ артисти Мухтарама Носирова билан ёш актёр Одилжон Исмоиловлар ижро этишди.

Театр коллективи драматург Ёнгин Мирзонинг «Шайдо айлаган қиз» номли янги пьесасини ҳам саҳналаштириб, жамоатчилик кўригидан ўтказди.

* * *

Областнинг барча районларида бадиий ҳаваскорлик коллективларининг кўриги бўлиб ўтди. Шаҳрисабз, Янгибоғ ва Қарши районларида бўлиб ўтган ёш санъаткорлар кўриги айниқса юқори савияда бўлди. Ҳаваскорлик коллективларининг кўригида 200 дан ортиқ ҳаваскорлик тўгаракларидан ёшлар қатнашди. Район кўрикларида муваффақиятга эришган ёшлар область фестивалида қатнашиш ҳуқуқини олдилар.

* * *

Шаҳрисабздаги «Ҳужум» пиллакашлик фабрикаси ва Фурқат номли мактабда Алишер Навоий юбилейи олдидан ғазалхонлик кечаси бўлиб ўтди. Кечада ёш шоирлар, адабиётчилар қатнашиб, шоирнинг ҳаёти ва ижодига оид суҳбатлар билан чиқдилар. А. Навоий ғазаллари билан айтиладиган ашула, шеърлар ва монологлар ижро этилди.

Буюк шоир юбилейига бағишланган бундай кечалар райондаги Навоий номи билан аталадиган колхозда ва мактабда ҳам бўлиб ўтди.

П. ГАДОЕВ.

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БЕДАНА ТУХУМИ

Бедана гўшти ниҳоятда лаззатли ва шифобахшдир. Иттифоқимизнинг деярли ҳамма жойларига тарқалган бу парранданинг Шимолий Кавказда учрайдиган айрим зотларининг вазни 400-500 ҳатто 700 граммгача етади.

Олимларимиз беданаиинг тухуми ҳам инсон саломатлигига катта наф келтириши сирларини очиб бердилар. Бедана тухуми енгил ҳазм бўлади. Хусусан, марказий нерв ва юрак, томир системаларининг фаолиятини яхшилайди. Одам организмида модда алмашиниш жараёнида энг яхши таъсир кучини кўрсата олади. Нафас қисилиши (хапақон.астма) айниқса хапақон касаллигини даволашда яхши натижалар беради. Бедана тухуми устида олиб борилаётган илмий-тадқиқот ишлари ҳали ниҳоясига етганича йўқ.

Бедана тухумини доктор маслаҳатисиз истеъмол этиш ярамайди. Бемор биринчи навбатда бу ҳақда врач маслаҳатларига қатъий амал қилиши зарур.

Ҳозир Иттифоқимизнинг Шимолий Кавказ ва Қора денгиз бўйларида ва республикамизда биринчи бўлиб «Политотдел» колхозида бедана фермаси ташкил қилинди. Ҳозир 10 мингдан ортиқ бедана парвариш қилинмоқда. Махсус совхозларда беданани парвариш қилиш ишлари авж олдирилиб юборилди.

У. МУРОДОВ,
провизор.

ТОШКЕНТЛИК илон тутувчи Г. З. Кольцов яқинида думсиз илон ушлади. Унинг думи ўрнига унчалик яхши ривожланмаган боши, янги туғилган мушукчанинг кўзига ўхшаш юмуқ кўзлари, оғиз ўрни ҳам бор. Илон тахминан 8 ёшда. Унинг иштаҳаси жуда зўр. Қафасда ўзини яхши тутади. Суратда: илон тутувчининг қизи Анна ана шу икки бошли илон билан.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ҲАР ТЎҒРИДА

КЕТМА-КЕТ ЕТТИ ОПЕРАЦИЯ

Коми АССРнинг Инт шаҳрида яшовчи олти ёшли Таня ёнғинда қолиб, қирқ процент бадани куйиб кетди. Уйдаги катталар электр плитани ўчиришни унутиб қолдиришгани туфайли ёнғин чиққан. Қизча ўлим хавфи остида қолди.

Оғир аҳволдаги Таняни Горький шаҳар ортопедия ва травматология илмий-текшириш институтига келтиришди. Ёш хирург С. П. Пахомов танасининг ярми куйиб кетган қизчани соғайтиришга бел боғлади. У Таняни кетма-кет етти марта операция қилиб, танасининг куймаган қисмидан анчагина терини кесиб олиб, куйган қисмига кўчирди.

Хирург терини кўчиришда профессор М. В. Колокольцев қурган электродерматом асбобидан фойдаланди. Бу асбоб ёрдамида 0,1 миллиметр қалинликдаги йирик терилар кўчириб олинса ҳам жароҳат ўрни битиб кетади.

ПОЛИЗДАГИ МАМОНТ

Гари мактабининг ўқувчиси Саша Перминов ўртоқлари билан Сосьва дарёсининг қирғоғида ўйнаб юрган эди. Шу ердаги полиз яқинида Саша жарликка тушаётган сув ювиб кетган баҳайбат суякни кўриб қолди. Болалар югуриб келишиб, бу ғалати суякни ковлаб чиқаришди. Бу ерда қадимий ҳайвон-мамонтнинг бутун калласи сақланиб қолган экан. Мамонт бош чаноғининг айланаси бир метру 75 сантиметр, манглай қисмининг кенглиги 56 сантиметр эди.

«Уральский рабочий» газетаси хабар беришича, Свердлов областининг Гари қишлоғида қадимий ҳайвонларнинг қолдиқлари биринчи марта топилаётгани йўқ. Сосьва дарёсининг сувлари илгари мамонт хартумини ювиб, юзага чиқарган эди. Ана шу хартум ҳам музейда сақланмоқда.

ҲОВУЗДАН ТЎҒРИ ЧЕЛАККА

Львов областидаги Николаевск автомобиль корхонасининг ҳайдовчиси Николай Кориновский ўртоқларини балиқ шўрвага таклиф қилди.

—Кеча қирқтасини тутдим, — деди у мақтаниб.

—Қайси магазиндан? — сўрашди ўртоқлари. Чунки улар Кориновскийнинг сира балиқ овига бормаслигини яхши билишарди.

—Ўз ҳовлимда ушладим!—қувонди Николай. — Балиқлар тўғри челагимга тушиб қолди.

Ҳақиқий воқеа қандай рўй берганини эшитгач, Николайнинг ўртоқлари ҳазил-мазаҳни йиғиштириб қўйишди.

Аслида бундай бўлган эди. Ўша куни қаттиқ жала ёғиб, ҳатто ҳовуз дамбасини ювиб кетган. Ҳовуз яқинида яшовчи Николай Кориновскийнинг ҳовлисини сув босган. Жала тингандан сўнг Николай ташқарига чиқса, хандақдаги сувда нималардир питирлаётган экан. Қараса—балиқлар!

«НЕДЕЛЯ»дан.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

РАДИО

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Концерт, 9.30 — «Ўзбекистон қўшиқлари янграйди», 10.30 — Шарқ куйлари, 11.15 — «Табассум» радиожурнали, 12.15 — «Эрталабки салом!» (Москва), 13.30 — Совет эстрадаси таниқли артистлари куйлайди 14.00—«Пахтакор» радиожурнали, 15.00 — «Конвертларни очганда», 15.10 — Концерт, 17.10 — Ёшлик қўшиқлари, 17.40 — Экран янгиликлари, 18.00 — «Юность Узбекистана» программаси, 18.40 — Концерт, 19.20 — Лирик қўшиқлар, 20.00 — «Ёшлик» программаси, 21.00 — «Дунё харитаси олдида», 21.20 — Концерт, 23.10 — Ўзбек куйлари.

1 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25 — Қўшиқлар, 9.15 Ҳикоялар, 9.30 — Музикали танаффус, 9.50 — Хушмуомалалик ҳақида суҳбат (тожикча), 10.30 — Музикали драмалардан парчалар, 11.15 — Иқтисодий темаларда суҳбат (русча), 11.25 — Симфоник рақслар, 12.15 — «Ишчи киши», 13.30 — Эстрада қўшиқлри, 16.10 — «Т. Тошматовнинг биринчи симфонияси», 16.50 — «Правда» газетасининг обзори, 17.00 — Замондошларимиз (татарча), 17.20— Қозоқ куйлари, 18.00 — В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги олдидан, 18.10 — Концерт, 19.20 — Замонавий қўшиқлар, 20.00 — «Юность Узбекистана» программаси, 20.30 — Ёшлар учун концерт (русча), 21.00 — Халқаро мавзуларда суҳбат, 21.10 — Кечки концерт, 22.30 — М. Ю. Лермонтов. «Замонамиз қаҳрамони» романи асосида «Бэла» ва «Тамань» радиопостановкалари, 23.30 — Концерт.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

16.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 11.00 — Чиполлино (мультфильм), 11.40 — Болалар боғчасида тарбияланувчилар концерти, 12.10 — Телевизион бадиий фильм.

Ўзбек тилида: 13.30 — Цейлон ҳикоялари (болалар учун), 14.05 — Бадиий фильм, 15.10 — Қозоқ тилида эшиттириш ва концерт, 17.55 — Кўрсатишлар программаси.

Рус тилида: 18.00 — Беш бармоқли қул (кичкинтойлар учун), 18.30 — «Ахборот» программаси.

Ўзбек тилида: 19.00 — Совет ёшлари куни муносабати билан («Ёшлик» кўрсатади), 19.50—«Ахборот» программаси, 20.20 — Лирика кечаси.

Рус тилида: 21.10 — Мультфильм, 21.30 — Корнет учун романс (бадиий фильм)..

Ўзбек тилида: 22.50 — «Ёрқин ҳаёт» тележурнали.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

11.00 — Олий ўқув юртига кирувчилар учун физикадан машғулот, 12.00 — Олий ўқув юртларига кириш қоидаларидаги айрим ўзгаришлар ҳақида.

13.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — Фрунзе телестудиясининг эшиттиришлари.

1 ИЮЛДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — Кўрсатишлар программаси, 18.00 — Шеърлар — болаларга.

Рус тилида: 18.20 — Телеянгиликлар, 18.35 — Жангчи чегарада хизмат қилади, 18.55 — Реклама ва эълонлар.

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

19.00 — Футбол. Энергетик (Душанба) — Политотдел (Тошкент области).

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

20.45 — «ЗВЕЗДА ВОСТОКА» журнали адабий клуби.

Ўзбек тилида: 21.25 — Июль — ҳал қилувчи ой, 22.05 — Телевизион новеллалар театри. Ф. Мусажонов, А. Қосимов. «Алвидо, Айрин!».

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 дан — Москва кўрсатади.

ТОШКЕНТ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 18.00 — Олий ўқув юртларига кирувчилар учун математикадан машғулот, 19.00— Физика.

20.00 дан — Москва кўрсатади.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

ДУШАНБА КЎРСАТАДИ

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА— 30/VI да Кулги кечаси, 1/VII да Бағри тош.

КИНО

Қўшиқлар — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун).

Мени топ — «ДРУЖБА» (жуфт соатларда), «ВОСТОК» (эрталаб соат 10, кундуз 2 ва кеч 6 да).

Ҳиндлар суянчиғи — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Саргузашт қидирувчилар — «ЎЗБЕКИСТОН» (кундуз ва кечқурун).

Чангда қолган гул (эрталаб соат 11-30, кундуз 2-30 минутда ва кеч 7 да, ўзбек тилида), Истиқбол йўли (кундуз соат 5, кеч 9-40 минутда) — НАВОИЙ номли.

Тилсим девор — «ВОСТОК» (кундуз соат 12, 4, кеч 8 ва 10 да).

Сангам — САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11 ярим, кундуз 4 ва кеч 8 да).

ЁЗГИ БИНОДА

Итальянча ўғрилик — НАВОИЙ номли.

Ҳиндлар суянчиғи — «ФЕСТИВАЛЬ».

А. С. ПУШКИН НОМИДАГИ МАДАНИЯТ ВА ИСТИРОҲАТ БОҒИДА

30 июнда

ЛИРИК АШУЛА, МУЗИКА ВА РАҚС КЕЧАСИ

Қатнашадилар:

Тожикистон ССР халқ артисти Ҳанифа МАВЛОНОВА, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Қувондиқ ИСКАНДАРОВ,

Солистлар:

Роҳатой МАННОНОВА, Сора ШУКУРОВА, Тўхта НАЗАРОВА, Саида ТОЛИБОХУНОВА ва бошқалар.

Ўзбек халқ чолғу ансамбли жўр бўлади.

Программани — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист Муҳаббат МУСАЕВА олиб боради.

Концерт кеч соат 9 да бошланади.

Ўзбекистон ССР Социал-таъминот министрлигига қарашли

ҲУНАР-ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ

1968-1969 ўқув йилига

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Билим юртига маълумоти 8 синф ҳажмидан паст бўлмаган ёши 15 дан 25 ёшгача бўлган I, II, III группа инвалидлари, кўп болалилар, қаровчиси бўлмаганлар қабул қилинади.

Ҳунар-техника билим юртига кириш учун қуйидаги ҳужжатлар зарур:

ариза, маълумоти ҳақидаги ҳужжат (асл нусхаси), инвалидлиги ҳақидаги ҳужжат ёки ВТЭК справкаси қайси бўлимда ўқишга кафиллиги кўрсатилган (райсобесдан йўлланма), саломатлиги ҳақида врачдан справка, 3х4 размерли 2 та фотосурат, паспорт ва ҳарбий билет, шахсан кўрсатилади.

Ўқиш муддати 3 йил.

Билим юртида қуйидаги бўлимлар бор:

тикувчилик, пойафзал тикиш, радио-телевизорларни ремонт қилиш.

Ариза ва ҳужжатларни қабул қилиш 1 июлдан 17 августгача давом этади, кириш имтиҳонлари математика ва адабиёт фанидан ёзма бўлиб, 17 августдан ўтказилади.

Қабул қилинганлар ётоқхона ва кунига 3 маҳал овқат билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Ғафур Ғулом кўчаси, 47-уй (9, 15 трамвайлар, 11, 12 автобусларнинг «Волгоград» бекати).

Ўзбек Давлат филармонияси ва эстрадасининг бирлашган дирекцияси

қайтадан ташкил қилинаётган

ХОРАЗМ АНСАМБЛИГА

республика областларидан санъатга қобилиятли

ЁШ ИЖРОЧИЛАРНИ

ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ансамблга 20 ёшгача бўлган тўлиқсиз ва ўрта маълумотли хотин-қиз ва эркак ашулачилар, ўйинчи ва рақкосалар қабул қилинади.

Бошқа шаҳардан келиб ишга қабул қилинганлар ётоқхона билан таъминланади.

Аризалар 1968 йил 15 июлгача қабул қилинади.

Адрес: Тошкент шаҳар, «Правда Востока» кўчаси, 10-уй.

Ўзбек Давлат филармонияси кадрлар бўлимига мурожаат қилинсин.

Телефонлар В-3-67-90, В-3-37-69.

ОФСЕТ ПЕЧАТИ ФАБРИКАСИГА

офсет машинаси печатчилари, қабул қилувчилар, қирқувчилар, нусха кўчирувчилар, механиклар, слесарлар, кўрсатилган касбларга ўргатиш учун ўқувчилар

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, У. Юсупов кўчаси, 86-уй, кадрлар бўлими (10 трамвай, 10-троллейбус, 8, 10-автобусларнинг «Известия» бекати).

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

БИЗНИНГ АДРЕС ВА ТЕЛЕФОНЛАР: ТОШКЕНТ, «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — В36545, Редактор ўринбосарлари — В37814, В39323, Масъул секретарь — В34455, Масъул секретарь ўринбосарлари — В37283, Партия турмуши — В33469, Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — В31216, Халқаро ҳаёт — В37604, Коммунистик тарбия — В31455, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — В34780, Совет қурилиши — В33258, Қишлоқ хўжалик — В37604, Адабиёт ва санъат — В32036, В37221, Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — В34451, Маҳаллий ахборот ва спорт — В32347, Оммавий ишлар ва хатлар — В38679, В33553, Иллюстрация — В34524, Стенографистка — В37343, Корректура — В37162, Эълонлар — В38142, Коммутатор — В30249, В30250, В30251, В30252, В30253, В30254, В30255, В30256, В30257, В30258, ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ: Андижон 48—85, Бухоро 31—41, Қарши 3—08, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—83, Урганч 34—55.

Б № 151. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633. Р. 16537.